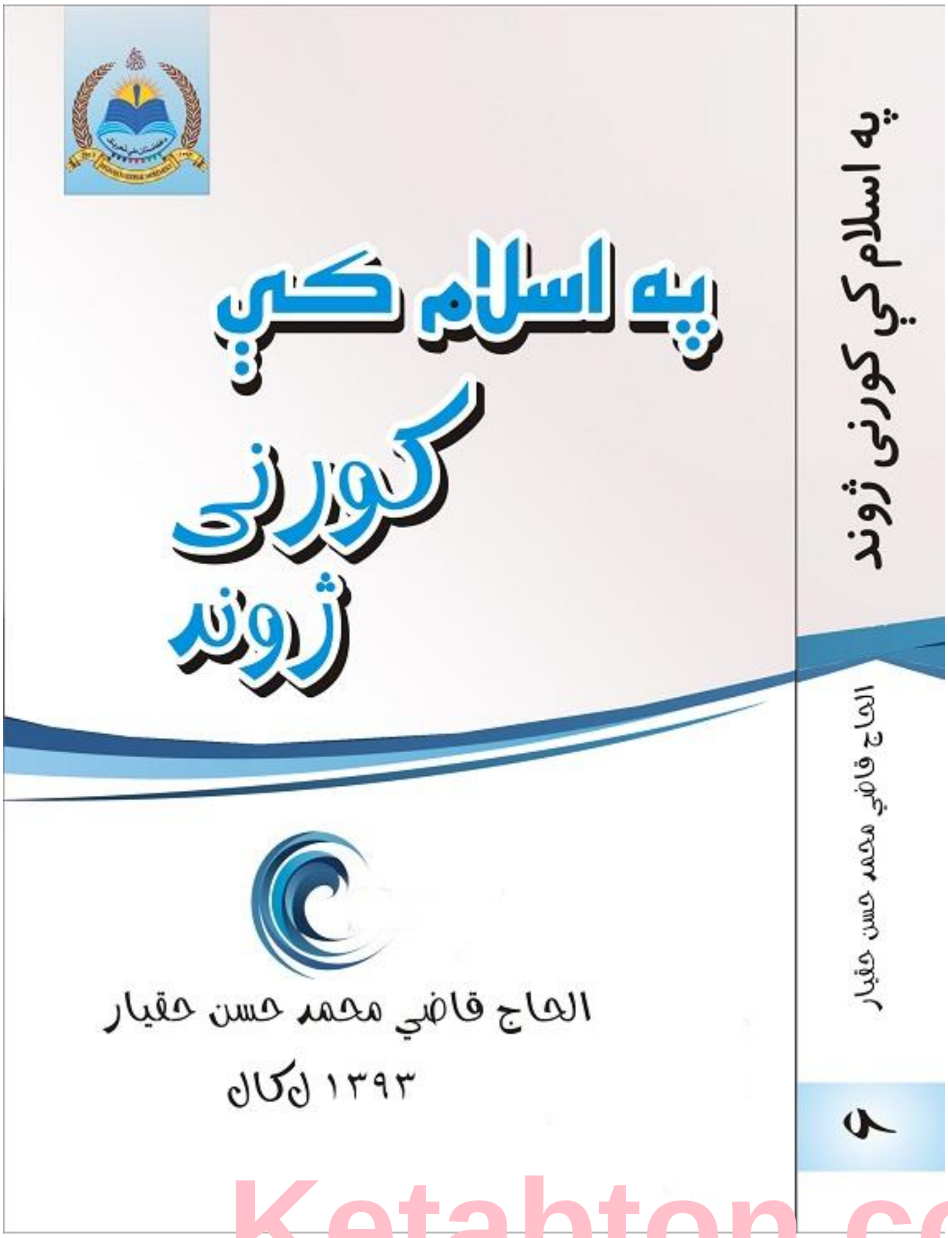

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګڼ شمېر فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلي، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وټاکله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز ځرنګوالي سره بې اړیکی نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴ کاله وړاندې او په وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له خوا هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ.

په کتاب مو ځکه «کورنی ژوند» نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د «د کورني» مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو.

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز، له محترم انجنیر محمد افضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښ اوسترګوراوسیاست پوه استاد محمد اسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درنښت

محمد حسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي.

په اختیار کې لیکی چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وایي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[۱]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[۱] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر : جلد .۲ ص :۱۸۳ .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخېستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[1]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[2]

د حنابله و په نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحبح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

[1] بدائع الصنایع

[2] حاشیة الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په یو روایت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روایت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقیقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالیږي یعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[1]

دلایل یې: (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء: ۲۲

یعني: او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

یعني چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ایت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی یې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره: ۲۳۰.

یعني: (بیا که چیرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

یعني تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته یې بل میړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمایي: (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[2]

[1] المبسوط، بدایع الصنایع، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختیار شرح المختار.
[2] صحاح الستة مګر بخاري نیل الاوطار او مشکوة.

www.meiltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : يعنې له حايضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱].

مګر په دي مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلايل

جمهور وايي چې: (حتی تنکح زوجا غيره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حديث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسيلته و يذوق عسيلتک).[۱]

يعنې: (تردې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسيلة لاخر و يذوق عسيلتها).[۲]

يعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسيله او عسال مجاز له لړې جماع څخه دی او دا خوند يې له شهدو سره تشبيه کړ.)

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحيح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی يې نه حرامېږي او که له پلار سره يې صحيح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی يې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمايي: (ولدت من نکاح لامن سفاح)

يعنې: (زه له صحيح نکاح څخه پيدا شوی يم له بد کارئ څخه پيدا شوی نه يم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځايونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

۱ متفق عليه.

۲ ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستاسې دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يوائيني لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلې ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د مينې محبت پېژندګلوی حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغی لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فليتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

يعني : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځايه

---

[۱] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

[۲] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال څخه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النكاح من سنتى فمن لم يعمل بسنتى فليس منى).[۱]

یعني : (نکاح زما له سنتو څخه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې څخه نه دی.)

نکاح په ديني او دنيوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء ليکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه څخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناكحوا وتوالدوا و تكاثروا فاني اباهي بكم الامم يوم القيامة).[۳]

یعني : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قيامت په ورځ په نورو امتونو وياړم.)

همدا راز فرمايي: کله مو چې د يوې پردۍ ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړيکو غوځولو څخه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضي الله عنه له

---

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدير.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغير للسيوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو تري هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي.)[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمايي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډیرې سترتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بېړئ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د اروایي روغتون رئیس ډاکټر (هافلبرګ) وایي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعودؓ وایي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ویې ویل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ویده شم.[۱]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه څرګندېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړی ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر باید یوې خواته وانه چول شي او خلک باید دا مذهبي او ټولنیز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمین هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه یې وغواړي پوره کړي نو دلته انانیت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پیدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پیدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربیه... به یې چا پر ذمه اخیستله ؟

نو اسلامي شریعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پیدا کړله.

ه : د نکاح حکم

[۱] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شيخ بن محمد سليمان وايي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهې مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وايي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه يې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت يې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځينې يې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه يې غالبه وي، د ښځو خواته ميلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځينې نور فقها وايي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلايل : (فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

يعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقى الابحار.
[۲] الاختيار شرح المختار.
[۳] الوجيز للغزالى جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنى او شرح الكبير.

www.melitanrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې : (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېږه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي : (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې : (مه نږدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او ډېر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري.ځینې وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

[1] المغني ،شرح الکبیر ، الوجیز او حاشیة العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعني: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه يې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل يې : ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعيد بن جبير رضي الله عنه ته وويل : واده وکړه يقينا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي : زه روژه هم نيسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ويښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ....بخاري.

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] المغني لابن قدامه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنی نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه‌ رضي الله عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيى(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُوراً وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران : ۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايي : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران :۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ايتونو څخه ښکاري چې نکاح يو غير ضروري او مباح عمل دی.
۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وېره نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.
۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او يقين يې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.
۷. فرض عين : د ظاهريه وو په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وايي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عين ده.[1]

دلايلو ته په کتنه د احنافو نظر پياوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح يو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سيد ابوالاعلی مودودي(رح) وايي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه د ټولنې تيار خواره ټګان او غداران دي.

نه يوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړې اهميت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانيانو په نزد ديني فريضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانويه دين بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دين کې د يوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د يوې ښځې خاوند غوره دی.

په يونانيانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلې شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وايي.[2]

---

[1] فتح القدير ، بدايع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضية تحديد النسل في الشريعة الاسلاميه ، ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سياسي هدف

لکه مخکې موچې وويل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتيجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره يې مخنيوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هيواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هيواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتيا ده هر مذهب او هيواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هيواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قيامت په ورځ ستاسو پرډېرښت وياړم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،يقينا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو وياړم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د يو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمايي: (ان الله يحب الفقير العفيف اباالعيال)[3]

يعني : (الله(ج) خوښوي فقير (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغير امام السيوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احياءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېره د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زموږ د نني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دی مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډون کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبایې لور یا خور ته څوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتیب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور یا... نه ورکوله.

ب: خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: (وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ) البقرة.۲۳۵

یعنې: او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواییئ خطبه (د نکاح پیغام) د دې ښځو او که ویې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د یوې نجلۍ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وایي.

په جاهلیت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه یو مخیزه رد کړل ښځې ته یې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهلیت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقیما بی له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[۱]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به یې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړاندیزحضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تمیز

[۱] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریې زید سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور، لور یا ... وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د وروری او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا ښخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وایي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم خو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت، ما ورته وویل چې، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې مو کډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاځېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړي دي؟ ما ورته وویل چې قربان !ما ته به ځوک خپله خور یا لور څه راکړي، زه خو دوه درهمه هم نه لرم؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم، ماښام چې کور ته لاړم، روژه وم، روژه مې ماته کړه، لمونځ مې وکړ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک یې؟ هغه

---

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل سعيد يم ما خپل خيال او خاطر ته څوسعيد نومي راوستل او سعيد بن مسيب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې ليد ، فکر مې کاوه چې له خپلې وينا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ويل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وويل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وويل چې امر کوئ هغه را ته وويل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه يوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته يې څوک ولاړه ده ، هغه يې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بيا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني يې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېڅلې پېغله د سعيد بن مسيب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خليفه عبدالملک بن مروان خپل زوی وليعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څوڅو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وويل چې دنکاح په غرض ديوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وايي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا يو بل ځينې ببل دي.

---

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووایي: زه له تا سره واده کول غواړم ،اوټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه اوفحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعني دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لورته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعني : کله چې حلاله شوې (نکاح درته رواشوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعني : دځان په هکله دي موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ځخه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د- د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[1]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نو په همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده او که خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ی‌و بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبهؓ ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

[1] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاکان ينظره اليهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چا يوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

يعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي او کولی شي، چې هغه وګوري ،نو دا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو رواياتو څخه جوتېږي ،چې دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم بايد په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی .

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد يوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وايي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،او که نجلۍ اجازه ونه کړله ،نو کتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وايي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شيعه وايي : دنکاح په نيت نجلۍ ته کتل روا دي.

---

[1] مسند احمد ،نيل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عياض وايي : دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي ،نوترڅوهغه ځواب ورکړي ،یا يې غوښتونکې پرېږدي ،بل چاته يې غوښتل حرام دي خونن سباډېر داسې ليدل شوي ،چې ديونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پيدا شوې وي.ډېر له ضده هم دا کار کوي ،اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځينې خولا د نجلۍ کورته ګوابښ هم کوي ،چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .دا په اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي : (لايبيع احدکم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

یعنې : بيه دې نه کوي يو له تاسو هم دخپل مسلمان ورورپه بيه او خطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل ورورپر خطبې.

مطلب دا چې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه ؛ترهغه چې یا يې غوښتونکی پرېږدي اوی‌ا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روايتونه شته چې نه يوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې ی‌ومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وينا مخالفت به يې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه يې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورى او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې يا يې موافقه راغلله يانه او دخطبې فسخه کـه دهلک لـه خواڅخه وي او کـه دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او کـه پـه خطبـه کې موافقـه راغلله نوترڅوچې شرعي ايجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره يوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ور نه وي.

و:پر يوه جاهليت نيوکه

يوبل جاهليت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه يوه ټوټه يا ګل ورکړي ،بيا پرته لدې چې شرعي ايجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند يوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.يوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځينو عياشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې يې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحيحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په يوازيتوب کې ورسره يوځای کېږي ،او داکار په خو اسلامي پرمختګ خوښو!!هيوادونو کې له څوکالو راهيسې راپيل شوی دی.خوکله که ددواړو موافقه رانشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې يې ورسره خلوت هم کړی وي اودريم ملګری (شيطان) يې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبيا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې وليدل شول ،پېغلو انجونو او زلميانو اوس هلته هم دا پلمه پيداکړې ده او خپل جنسي غرايز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ايجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ايجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ايجاب دی ،دنارينه له خوا وي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داولياوو لخوا). ايجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجيت په الفاظوصحيح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکيت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنيفه(رح) په نزد صحيح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده:
(وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب:۵

يعنې : (او هغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل دا چې که دادنکاح صريح الفاظ نه دي ،نو کنايه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وايي چې دنکاح اوتزويج له کلموڅخه پرته نکاح په نوروکلمونه صحيح کېږي.[۱]

---

[۱] الاختيارلتعليل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي)حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي اوکه څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واورې او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکېلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[1] بدایع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولـي والله دهلـوي وايـي ښـځې تـه روانـه دي چې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلي نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته لـه بل چاسره نکاح وکړي او قوم تـه يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبيا خود احنافو په نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

ىعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوى ورسېږي اخرد مودې خپلې تـه پس مـه منع کوئ تاسودوى لـه دې څخه چې پـه نكاح بـه واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

ىعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکـړي ،هغـه څوک چې پـه لاس کې يې غوټـه دنکاح ده.امام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي
[۲] احکام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې تړولو ایتونو کې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.
رسول الله(ص) فرمایي :لا نکاح بغیر ولي. دارقطني
یعنې:له ولي پرته نکاح نه ده صحیح.
(ایماامراة نکحت بغیراذاولیها فنکاحها باطل قالهاثلاثا)[۱]
یعنې : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وویل.

خودامام اعظم (ابوحنیفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سیال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلایل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعنې :او په تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشریعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعنې :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شریعت مطابق.

---

[۱] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبکرتستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

یعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي څنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې اواجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنکح الثيب حتى تستامرولاتنکح البکرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

یعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

یعني :ولي د کونډې ښځې سره هيڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخوېندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوثرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلي د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

---

[۱] مسلم اوترمذي
[۲] دارالقطني
[۳] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او د جبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې د لورګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو د امام ابو حنیفه (رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ، کله چې هغه بالغه وي او د ښو او بدو تمیز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شریعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،او هېڅوک یې د خپلې خوښې (مرضئ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یوله هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دادی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه د مال یا څاروي خپل شخصي ملکیت ګڼي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او ډېر داسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکیت او شتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې د هغه دوژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود و نلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي ترڅو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بیا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبیعت پر خلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یا ځان وژلی یا یې تېښته او فرار کړی او یا یې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

۱ الاختیارلتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده «راتلونکې» ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته يې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :«ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة»[1]

یعنې: او له نښو دده دادي چې پیداکړې يې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې يې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني. »

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق مومي د دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

[1] الروم ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبیعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمایي چې په نکاح کولو کې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه لیدلي وي اوپېغلې ته که حیاورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی یې هم کافي دی اوکه هغه په چیغو چیغوژاړي اویا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحېح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه یې هم ناخوالو ،تاوتریخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دایجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمایلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعني :نه ده صحېح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانو په حضورکې.

او مالکیان وایي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په تړون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانو څخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانو حضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.
[۲] بدانع الصنائع،فتح القدیر،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.
[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهر څخه پرته نکاح نه صحیح کېږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء :۲۴

یعني :اوحلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسود هغوی په مالونو خپلو سره.

دامام شافعي(رح) اوحنابله وپه نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم روا ده.

اومالکیان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعني:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

یعني :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شویدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزیاته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅوچې دواړه راضي شول سيې ده، دمهرپه هکله به کافي تفصیل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحیح او نافذ عقد

پر صحیح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه یې وي نو د دوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي .

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زیان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شریعت ورته مباح کړی وي .

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورېې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. ترڅو چې شریعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تادیب ته به غاړه ږدي ، ترڅو چې خاوند د شریعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زيږيږي .

۲. ترڅو چې په دين کې سره جدا نه وي (لکه يهودي يا عيسوي) نويو له بل څخه ميراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتيږي .

۴. هريوته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شريعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حيض اونفاس) وجودونلري.

۵. په هريو لازم دي چې له بل سره دژوند دچارو په سنبالولو کې له خپل قدرت اوتوان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. صحيح موقوف عقد

هغه عقد دی چې دنفاذ يو شرط يې کم وي يعني که دا يو شرط پکې پوره شي نو عقد صحيح او نافذ دی لکه مر يی يا وينځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي يا عقد کوونکې کوچنۍ او يا معتوه وي يا دازادې ، اصيلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح ثوک دهغې له اجازې پرته وکړي يا دنژدې ولي په شتوالي کې لېرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې يې دخول وکړنو داعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی اینښودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

۱. داچې خاوند یې سیال وي.

۲. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نوکه لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،ترڅو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي يعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که دعقد په وخت کې يې مهر ټاکلی ونو له ټاکلې اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر يې ټاکلی نه و، نو له مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې دښځې په وطی به يا مهر لازم وي او يا حد او حد د شبهې لپاره رفع شونو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه يې زېږوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

هـ: باطله نکاح

چې په صيغه کې يې نقصان (کمښت) يا څه عيب پيدا شي، يا د انعقاد له شرطونو څخه يو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح يا چې عقد کوونکي دواړه ليوني وي، يا يې يو ليوني وي، يا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو پدې نکاح هېڅ اثرات نه مرتبېږي. ددې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه ميراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا دا سې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل يې کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځو سره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، یوه هغه چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره دتل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې دتل لپاره حرامې دي ، نو دحرمت لاملونه (اسباب) یې څلور دي.

۱. محرمات دنسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلورډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: د سږي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

او د نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سږي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

يعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وربره ،خورزه، د وررلور او د خور لور او د هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاوررسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې څانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [يحرمه جميع نساء القرابة غيرولدالعمومة والخؤ له]. [1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اوياد تره اوماما څخه.

---

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشية الشرقاوي څخه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود ورورلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيو څخه د شيدوڅښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنى :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب]. [2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

---

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايهً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[۲]

یعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

یعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نو چې کومه مور کوم ماشوم ته تې ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد یې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غیر له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه یې ماماګان ، خویندې یې خاله ګانې اودهغه خاوند یې پلار وګرځېد د پلارلورګانې یې خویندې ،او زامن یې ورونه ، ورونه یې ترونه،خورګانې یې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسیانو تړور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره یې ګرځي.خو ځینې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه یو درضاعي ورور خپله مورده یعنې که یوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنیان دیوې درېمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د یوې ښځې له تیو څخه یې شیدې رودلې دي ،خو بیا هم دیو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري.

[۳] بخاري.

[۴] تخفة المحتاج ،حاشیة ابن عابدین ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[1]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې او دهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازې په همدې کوچني حرام دي او ددې کوچني په مور او پلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه او دهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او... سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې د کوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلېږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

---

[1] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنبي ، .نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالوکوچنی ديوې ښځې شيدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش مياشتې دي.[1]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او بېلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

---

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[2] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړۍ نېټه تاکل شوې ده

بل ځای فرمايي : [لايحرم من الرضاع الاماکان فی الحولين].[1]

یعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه يوه څاڅکي سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ايت مطلق راغلی دی.[2]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعنې چې ماشوم تی وروي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله يې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[3]

---

[1] دارالقطني شرح الکبير اوکشاف القناع.

[2] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدين او بداية المجتهد.

[3] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس رضی الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یوقول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعني دعباس رضی الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه تاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعني اوستاسې هغه مورګاني چې شیدې یې درکړي وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوي.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[١] مسلم اوابوداود.
[٢] مسلم.
[٣] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الراية.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوړ برنه دې یاد شوي.

ابن مسعود، ابن عباس او حضرت علي رضي الله عنه وايي: (قليل الرضاع وكثيره سواء).[1]

یعنې: د رضاع لږ اوډېر برابر دي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې یو کش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] ترمذي جلد: ۳.

[2] دارالقطنی اوبدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نورڅه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نوکه دښځې شیدې ډېرې وي نو دا حنافو په نزدحرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نوحرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوندشو، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېری شیدې له بهېدونکې شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتیږي ،لږې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذيه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شيدې نه روي يا بله ښځه پيدا نه شوه چې ماشوم ته شيدې ورکړي، يا پيدا شوه او ماشوم يې هم شيدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذيه کړي ،ځکه چې په شيدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمايي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

يعنې: او مور ګانې دې شيدې ورکوي خپلو کوچنيانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شيدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور يې غوښتل چې خپل ماشوم ته شيدې ورکړي او اجوره يې هم نه غوښتله نو د کوچني تسليمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نورو په اندول ډېره مهربانه وي او داولاد په تربيه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شيدې ورکولې خو اجوره يې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړيا ورکولې نو پلار يې کولی شي چې دې بلې ښځې ته يې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور يې هم نو پلار به يې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي يا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسليم کړل شي ؛ نو تربيه يې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زیږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پیل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوي او داد کوچنې په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هر ډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلي شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی دمور دشیدو له لومړیو اوګټورومواد و یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر ځلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وايي چې دموریه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777400116

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماووپه نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وايي ځرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وايي چې اجوره یې نشته ده .لومړی ډله وايي چې ددې د زوجیت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړی بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي: ﴿فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ﴾ الطلاق:۶

یعنې: او که چېرې يې شيدې ورکولې ستاسي لپاره، نو ورکوئ دوی لره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردۍ وه، نو په هرحال د اجورې مستحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ د ښځې اصول: لکه د خپلې مېرمن مور، نیاګانې، که څه هم پورته وي.

د مېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسي.

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی د ښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي: (هرچا چې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره يې کوروالی وکړ، او که ويې نه کړ نو د هغه د مور نکاح ورته حرامه ده.[۱]

۲. د ښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي، د هغه اولاد لکه پرکتې (د ښځې لور له بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسيانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: ﴿وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

---

[۱] ترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء٢٣

یعنې :او ستاسو پرکتنې‌انې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسو له هغو ښځو پیدا وي چې تاسو ورسره کوروالی کړی دی

او که تاسو ورسره کوروالی نه وي کړی نو بیا په تاسو څه ګناه نشته .

او د څلور واړو امامانو په نزد د (في حجورکم) قید ته هیڅ اعتبار نشته، یعني که پرکتنې له ده سره ونه او سیږي نو بیا هم حرامه ده.

٣. د زوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) او ښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسو له شاګانو څخه وي.

د زوی د خول یا له ښځې سره یې د زوی کوروالی هم شرط نه دی او د رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خو ابن تیمه او ابن قیم جوزي د رضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

٤. د پلار ښځې (میرې) ،د نیکو نو ښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ٢٢.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسو پلرونو او له نکاح څخه غرض د ټولو فقهاء په نزد عقد دی.

٥. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (د خسرګنۍ د حرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظریې لري :

---

[1] زادالمعاد

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداو امام ابو حنیفه(رح) وايي : زنادواده په څېرده نو چاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لوراولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنواونمسیانوټولوداښځه حرامه ده ٢. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عایشې،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد ، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنیفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېږې والی اوشړلو ته یې وایي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدایع الصنائع نیل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي علی مختصرخلیل،شرح الکبیراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي علی مختصر خلیل اوشرح الکبیر

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به دښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وايي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وايي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

یعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې ببشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) ببشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي داښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې ببشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) ببشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر يو ته وعظ او نصيحت وکړي او له الله(ج) يې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته ياد کړي او په دې يې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنيا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دويم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسيي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نيولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پايه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پيلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه يو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غايب وي ،نوم به يې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي يو له بل څخه جلا کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا ببلتون به د تل لپاره وي او يو پر بل د تل لپاره حرام شول. کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او د هغه د ښځې تر منځ د لعان په واسطه بېلتون راوست بيا يې وفرمايل: (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعني: دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتې (لنډمهالې) حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده، خو يو علت او لامل پيدا شوی وي، چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، او د دې علت د له منځه تللو په صورت کې دوی يو بل ته حلال دي، دا يې هم يو څو ډولونه:

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده، خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي، يعنې په يو وخت کې له څلورو ښځو څخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي: (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء: ۳.

---

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا په نکاح کې به چې له څلورو ښځو څخه ډېرې وې نو رسول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیس رضي الله عنه روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې یادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمایل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې [2].

، . . . صفوان بن امینه رضي الله عنه اسلام ومانه اواته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت علي رضي الله عنه حضرت ابن مسعود رضي الله عنه او ابن عباس رضي الله عنه امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

[2] ابوداود او دارالقطني.

[3] بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روانه ده او که عدت د بائن طلاق ونو بیا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[١]

د ظاهریان په نزد له نهو(٩) ښځو او ځینو په نزدیې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).[١]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[١] مغني المحتاج او الخرشي علی مختصر خلیل

[٢] المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له یوې ښځې د ښځو پروالی

ژوره کتنه

ځینې خلک په اسلام تورلګوي چې نارینه ووته یې له څلورو ښځوسره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته یې له یوسړي څخه له ډېروسره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروینا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خو دموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډه ډول وایو چې:

اوس ډېرو احصایورو ښانه کړې ده چې په ډېرو هیوادونو کې دښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارینه هم دښځې په څېرله یوې ښځې له زیاتو ښځوسره له نکاح څخه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارینه نکاح ته اړ یا سل شي اوکه په نارینه وکې هم داسې څوک پیدا شي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارینه هم له یوې ښځې له ډېروښځوسره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زیان دی اولوی فسادترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارینه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارینه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم باید څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان یې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارینه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بیا څه له پاسه نهه میاشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږد وي.نو يوه ښځه ولې څو نارينه بې ځايه مصرف کړي.

همدا راز که يو نارينه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په يوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که يوه ښځه له څلور نارينه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به يوکس دنيا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر يو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنيا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېديځ او اروپايي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپيته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارينه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارينه و څخه ډېرې وی.

له دويمې نړيوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارينه وو ته د ښځو دزياتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ايزک ټيلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زياتوالي پلوي کړې ده.

مستر ديون پور وايي :دښځو زياتوالی يوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړی په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوې(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځې چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصاراواویوه ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

---

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبیة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼو په حواله ليکي.

په برېتانيه کې دعيسايانو مشران د دکتورفيشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي ګټې وربخښي او د ښځو زياتوالی دهغې ناروغۍ يوازينی علاج دی چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيز ه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [1] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريره رضي الله عنه روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [2]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

---

[1] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمدمحي الدين عبد الحميد
[2] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[1]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] نظام حقوق زن دراسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېرې دچا له یوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا یې د ښځوحق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمايي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُواْ فَوَاحِدَةً) النساء:۳

یعني:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو یوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او. . . کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شیې چې له یوې سره کوئ له بلې سره یې هم کوئ ، دزړه مینه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) یې پرې نه نیسي حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځوترمنځ وېش کې عدل کاوه اوویل به یې (یا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نیسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رسول الله(ص) ته وویل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووایم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ (عایشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شریعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوې له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله یوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله یې چې بنه یې په دې

[1] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبیهقي
[2] بخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي : (وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاء وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعني: او ډیرځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولو حالاتو کې د خوښځو ترمنځ په هراړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یونېکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دې له ټولوسره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه ښځي چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به یې امر کاوه چې ورکره یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بیبیانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا ښځه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي او که ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو ښځه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې ښځه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره ﷺ روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نود قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبېرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورټې او تعزیر دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بېلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور يو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور يې نارينه فرض کړو ،نو دانجلۍ يې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح يوله بل سره حرامه ده نو ددوی يو ځای والی هم په يوه نکاح کې حرام دی.[1]

د هغو ښځويو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې يې نکاح حرامه ده نو اياد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو ثخه وي او که له يوې خوا ثخه مثلا :موړوليدل چې دخورزې او خاله تر منځ يوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور يې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو ثخه دی او که حرمت له يوې خوا ثخه وي پدې معنی چې که يوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بيا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :يوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (ميره يې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (ميرې)سره يې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه يې نر فرض کړو نو د خپل مېره لور (پرکتۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې ثخه نه وي او د مېره له بلې ښځې ثخه يې وي ،نو ايا ددوی يو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وايي چې دا يوځای والی روانه دی.[2]

او پاتې علماء وايي چې د يوځای والی روادی ، ځکه چې هغه يوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح يو له بل سره له دواړو خواوو ثخه ثابت وي.[1]

---

[1] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخیها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

یعني : نه دي شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وریرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همدارار(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

یعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله ترور اویا په خپلې خاله.

خوارج وایي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالې ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصیه في الشریعة السلامیة \محمد محی الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوځه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې یې نه وي نو بل ته یې نکاح حرامه ده او که مېړونه یې مړه شول او یا یې طلاقې کړلې او عدت یې پوره شو بیا یې نکاح روا ده الله(ج) فرمایي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

یعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته یې وینځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونیول شي، نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنیزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند یې مړشي یا یې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعني یو څه موده دې بې له واده څخه انتظار وکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمایي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : او قصد مه کوئ تاسو عقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چاپه هکله چې مېړونه یې مړه شوي وي او د طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :او طلاقې شوې ښځې دي په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حیضو پورې.

او د معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

او که چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نو د جمهورو علماوو (حنفي ،شافعي ، حنابله او ظاهریه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي او کله چې عدت یې پوره شي نو نکاح ورسره کولی شي ،دوی یې قیاس په زناکار باندې کوي.[۲]

او د امام مالک ، اوزاعي او لیث په نزد او په یوروایت کې له امام احمد (رح) ځخه دا پرې د تل لپاره حرامه ده او د اسې فیصله حضرت عمر رضي الله عنه هم کړې ده.[۳]

حضرت عمر رضي الله عنه وویل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي یوځای کېدلای د تل له لپاره .

یا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي یوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنایع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بدایة المجتهد او الخرشي علي مختصرخلیل
[۴] موطاامام مالک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه یې درې طلاقه ورکړي ، نودا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجدید ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحیح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قید شرطه اوبیا یې هغه مېړه مړشي اویا یې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبیا ده ته روادده چې په نوي عقد او نوي مهر یې نکاح کړي.الله(ج) فرمایي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

یعنې.بیا که چېرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بیا که طلاق ورکړ دویم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې یوتر بله یوځای شي که خیال یې لرلو چې ټینګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارینه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثیبت وابکارا)یعنې کونډو او پېغلو دواړه یادونه کړېده.[1]

اوکه څوک پدې غرض له کونډوسره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عیناً عبادت دی.یوبل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې یې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحریم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ، .دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده تـه زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند یې ډېر تریخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. باید وویل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومـه مـوده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غیرتـي ،وفـادار ،حکـیم او پـوه ذات دی دا مـوده څلـور میاشـتې او لـس ورځـې ده الله(ج) پـه دې هکلـه فرمـایي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴ .

یعنـي :او هغـه کسـان چې مـړه شي لـه تاسو څخه او پرېږدي دوی ښـځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] پـه ځانوخپلو څلورمیاشـتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وې چې کونـډې شـوې وې او بیـا یـې حتـی دویـم او دریـم واده هـم نـه وي کـړی د رسـول الله(ص) د خپلـې کورنۍ غـړي هـم همداسـې وو پـه هغـوې کـې زمـوږ څخـه غیـرت هـم ډېـر وو او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغـه ښـځه وفـاداره نده چې د لومړي مېړه له مړینې څخه وروسته له بل سره واده ونـه کـړي بلکـې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژونـد کـې یـې د زړه مارغـه د بـل چـا پـه دام کې نه وي نښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بیبیانـې لـه حضـرت عـایشې(رض) څخه پرتـه نـورې ټولې کونډې وې حتـی ځینـو یـې لـه رسـول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کـړي وو.تاسـې وګـورئ پـه خپلـه د رسـول الله(ص) دکـورنۍ غـړو نارینـه او ښځینه دواړو له کونډو نارینـه او کونـډو ښځوسره ودونـه کـړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړی له جعفر طیارؓ بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،د رسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت عليؓ رضؓ لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام یې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شریعت نارینه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دین له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شریعته (اسلام ،یهودیت او نصرانیت) موجود دي ،اونارینه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې یوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دین نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکو ښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمایي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره ۲۲۱

یعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا ٱلْمُشرِكِينَ) البقرة ۲۲۱.

يعنې او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعنې : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنی :او مه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

او له مسلمانو سره د کتابيې دنکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنی:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

او له کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،او نارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له وېرې ياله هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُولَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعنې: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او له سره نه ده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځینې علماء وایي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمر رضي الله عنه وایي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ایمان یې راوړی وي له دوی څنې.

او له یهودو اونصاراوو څخه پرته له نوروا هل کتابو سره لکه هغه چې ایمان پر زبور یا پر صحیفو د ابراهیم ،شیث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنیفه(رح) اویوروایت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحیح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روایت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحیح نه ده.[2]

او له صابیې سره نکاح دامام ابوحنیفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دین مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام یې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وایي :چې له صابیې سره نکاح روانه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحیح قول هغه دی چې ابن قدامه وایي: که دوی له یهودو اونصاراوو سره ددین په اصولو کې لکه تصدیق درسولانو اوایمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددین

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه يې يو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وينځه چې کتابيه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحيح نه ده.[۳] او بادار ته يې روا ده او امام ابو حنيفه(رح) وايي چې د کتابيې وينځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې)نکاح

متعه

متعه فايدې اخستلو ته وايي ،او داسې صورت نيسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم يا ترڅوچې زه په دې ښار کې اوسيږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فايده اخلم او هغه يې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلې ته ووايي چې ته له ماسره د يوې مياشتې لپاره واده وکړه اودومره مهر به درکړم اوهغه يې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ايجاب او قبول پوره وي اود مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجيم.
[۳] رحمة الامة ،المغني او المجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع اوفتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعي اولنډ مهالي نکاح توپیر

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فایده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحیح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بیاوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء یې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشیعه امامیه و څخه پرته هېڅوک یې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وایي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصین رضی الله عنه دې ته روا ویلي دي ،خوعلي رضی الله عنه خپله وایي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

یعنی :یقینا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوایي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسی الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ایه الله خمیني این است ائین ما\فقید محمد حسین اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونیل الاوطار.

[3] بد ایة المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمرﷺ وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيا به چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تيګو ويشتل شوی دی.[۱]

د سبرة الجهنيﷺ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس انی کنت قد اذنت لکم فی الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی يوم القيمة).[۲]

يعنی : ای خلکو يقينا زه وم چې تاسوته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلوله ښځوڅخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړالله(ج) داکار دقيامت تر ورځې پورې.

له حضرت عليﷺ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) دخيبرپه غزا کې له متعې څخه اودکورنيوخرولـه غوښـوڅخه منـع کـړې ده.. بخـاري اومسنداحمد ، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباسﷺ څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام کالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعني متعه حرامه ده لکه مړه اووينه اودخنزيرغوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ۵.

يعني : اوهغه کسان چې دخپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدارازفرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ۳۳.

يعني:اوښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)دنکاح.

---

[۱] ابن ماجه.

[۲] مسلم اومسند احمد.

www.melirabrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم) النساء:۲۵.

یعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان د دې چې نکاح وکړي له بیبیانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو د لاس مال دی.

نو څوک چې په صحیح عقد او نکاح کې ښځه نه لري ،نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وینځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څیر باطله ده او له امام ابوحنیفه (رحمة الله علیه) څخه یو روایت شوی دی که چېرې په موقتي نکاح کې د و مره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړ کېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحیح دی، ځکه چې دا معناً ابدي او د تل لپاره عقد دی ،خو دا روایت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام یو ریښتونی دین دی او د هرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نیسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او یا خاوند ښځه وشړي ،نو په دې کې د ښځې او کورني نظام د واړو لپاره ډېرې زیانونه لیدل کېدل ،مثلاً :

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار و اخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کيږي اود مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده ،او که اولاد مور و اخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت او مينې څخه محروميږي.

۲. دا کوچنی به په ټولنه بوج وي ځکه د هغه د لګښت ،خوراک ،جامو او روزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کيږي ،چې هغه خپلې غيږې ته راولي او د هغې د ښکلا له خوږو څخه خوند اومزې واخلي ، خو کله چې زوړ او ښکلا يې ختمه شي نو بيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي اود تل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور، پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې د ځوانۍ ،د ښکلا او خوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي او همدا د سليم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وينو چې په لوېديځ، اونورو اروپايي اونورو تش په نامه پرمختللو هيوادونو کې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کيږي ،اود خپلو غوښتنو قرباني کوي يې او بيا يې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه ځاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يوځای شي او بيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي او بيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان او هغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشين په زير سره خالي ځای ته وايي لکه چې عرب وايي :شغرت البلد ،يعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغريعنې :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وويل شوچې له مهر څخه خالي وي.[1]

ځينې وايي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وايي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووايي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[2]

په جاهليت کې يوډول نکاح وه چې شغار به يې ورته ويلې،پدې ترتيب چې يو سړی به خپله لور ياخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور يالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر يوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوې انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روايت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[3]

يعنیً: يقينارسول الله(ص) فرمايي :(لاشغارفي الاسلام)[4]

يعنې:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سيې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې يوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[1] ترمذي اونيل الاوطار.
[2] القاموس المحيط اولمغني لابن قدامه
[3] صحاح الستة اونيل الاوطار.
[4] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده اوپه مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول یې شوی وي اوکه نه شوی.[۱]

او همدا سې یو روایت له امام حنبل رضی الله عنه څخه هم دی دلیل یې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روایت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباس رضی الله عنه خپله لورعبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله اوعبدالرحمن خپله لورعباس ته په نکاح ورکړله اودواړو خپلې لورګانې یو دبل مهر وګرځولې نومعاویه ابن ابي سفیان(رح) مروان بن الحکم ته ولیکل چې دوی یو له بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي،چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايي راوستلی شي،خوله دخول څخه وروسته یې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنیفه(رح) اوملګري یې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره یوځای شوی وي ،یعنې عقد اونکاح سېې دی مګرشرط باطل دی او دواړو ښځوته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي اومهر باید متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

[۱] مغني المحتاج اوالمغني.
[۲] ابوداوداومسنداحمد.
[۳] الخرشي علی مختصرخلیل.
[۴] بدائع الصنائع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط یې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحیح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې یې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي اومسلمانانو ته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمایي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

یعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ایت په پای کې فرمایي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

یعنې :داپه دې وجه چې ځوک په تاسوکې وېرېږي له تکلیف وریېښېدلو څخه.

فقهاء په دې ایت کې د (طول) په تفصیل کې ډېر اختلاف لري چې په لنډ ډول یې دلته یادونه کوو:

۱.د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هراصیل اومریې سړي ته روادي چې اصیله ښځه یې نه وي نوله وینځې سره نکاح وکړي که دا وینځه مسلمانه وي اوکه کتابیه وي اوهر اصیل او مریې ته روا نه دي چې اصیله ښځه ولري او له

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه ګڼي.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم داصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمايي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمايي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسودلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول) څخه مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.
[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدیي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلې ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول ځنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي ځکه چې الله(ج) فرمایي : (فَتَیَاتِکُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

یعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اند مریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي او اصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریي ته اجازه ورکوي چې د اصیلې له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ یَسْتَطِعْ مِنکُمْ) عام دی اوهېڅوک ترېنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

[1] درمختار.فقه السنه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،ټول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی ایښودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

۱. عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وایي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیو رضي الله عنهم له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

۲. امام احمد(رح) وایي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردټیټ کسب کوونکي دزوی سیاله نه ده.

۳- دامام شافعي(رح) په نزد سیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونوپه معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

---

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډا نه خوښوي او نه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېر احتیاط په کار دی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابو حنیفه او د هغه د ملګرو (رح) په نزد د سیالۍ صفتونه اسلام، دینداري ، نسب ، اصیلوالی ، شتمني ، کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېر شي نو نکاح صحیح ده .

همدا راز که صغیره یې په نکاح ورکړې وي او په هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي او له بلوغ نه وروسته تر ې جینۍ تېره شي ، نو نکاح صحیح ده او که دادواړه هر یو ورځنې تېر نه شي ، نو د نکاح د فسخ کولو حق لري له اسلام څخه مراد د پلرونو او نیکونو اسلام دی، نو د چا چې پلوا ځې پلار مسلمان وي ، د هغه چا کفوه او سیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیر د عربو کې).

او د کسب او کار په لوړتیا او غوره والي کې د هغې ټولنې دود او رواج ته اعتبار دي یعنې هر کسب چې په یو ټولنه کې ارزښت او درناوی لري ، هماغه لوړ دی نو دا و چت کسب کوونکي د لور نکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پر ته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب او نایتوب او په مصر کې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[1]

[1] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولایت

په نکاح کې ولایت (واکمني)په دوه ډوله ده:

جبري ولایت یا (غیراختیاري واکمني) او هغه ولایت چې مستحب دی ،چې دواړوته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولایت

دجبري ولایت اسباب درې دي :

۱. کوچنیوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. لیونتوب چې پیدایشي وي او که وروسته لیونی شي.

۳. معتوه یا احمق (پاګل اوډېرکم عقل)[1]

ټول اولیا په خپل وارد ولایت حق لري ،لومړی پلار ،بیانیکه بیا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتیب سره لومړی له دویم څخه د نکاح دولایت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وایي چې پر کونډې داجبارولایت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونیکه د اجبارولایت حق لري ،بل څوک یې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبیادې بی واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي او اجازه وکړي.

---

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکېل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېر دی.

اودپاګلې ليونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله يالیونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختياری ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلودیا فاسق ياليونی و ،يايې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځينې وايي چې دانکاح

---

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایې چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ ځخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه ځخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل ځخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدځخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح ځخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب: یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورځخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دايې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی:

(وَلَن يَجْعَلَ اللّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې: اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

www.mellitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکــه عصــبه نــه وي نودولايــت حــق دامــام ابوحنيفــه(رح) پــه نــزدذوي الارحامو ته لېږدول کېږي.

امام شافعي اوصاحبين(رح) وايي که عصبه نه وي نودولايت حق خليفه ته دی.[۲]

اوڅوک چې وينځه ازاده کړي اودوينځې عصبه يې نه وي ، نوباداريې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولـي لېـرې وي او خاطب (غوښـتونکې) دهغـه انتظارنـه کـوي ، نوشريعت يې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولايت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوي ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

او فقهاو نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې خوړو ، جامې او استوګنځي (د اوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسوَتُهُنّ بِالْمَعرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنې :اود کوچنیانو په پلار لازم دي خوراکه او جامې د دغو ښځود دستور (شریعت) مطابق.

۲. (أَسْكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۶

یعنې : واوسوئ دا ښځې چېرته چې اوسېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره او ضرر مه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي څښتن د طاقت له طاقته خپله څوک چې راتنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسول الله(ج) د حجه الوداع په خطبه کې وفرمایل : (ولهن علیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعنې : او هغوی لره په تاسې جامه او روزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. په نیل الاوطار کې وایي چې هند د ابي سفیان مېرمن د رسول الله حضور ته راغلله اوویې ویل چې ابي سفیان ډېر بخیل سړی دی او مونږته دومره څه نه راکوي ،چې ما او زما زوی لپاره بس شي ، خو هغه څه چې زه یې ورڅخه واخلم او هغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفيان مايکفيک وولدک بالمعروف) يعني : دابوسفيان له مال څخه دومره څه چې ستاا وستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاوية القشريرضي الله عنه حديث چې رسول الله(ص) ورته وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

نول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېړمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکتې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلوڅخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

---

[۱] متفق عليه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

۳بدائع الصنايع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو حنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي او د خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي او د خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي او د خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،او امام محمد (رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خو په هغه صورت کې چې ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي او د خاوند کورته له تللو څخه انکار وکړي نو نفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي نو د نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللو څخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې یې وساتله نو نفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه او امام احمد (رح) په وینا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي یعنې: ښځه هیڅ شرعي عذرنه لري خو بیاهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي او د هغې عاجل مهریې ورکړی وي خو بیاهم له

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه يې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدارايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدي وېناده.[1]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازې د خاوند حال ته کتلی شي.[2]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدارايه غوره کړې ده.[3]

او هم دا رايه قوي او پياوړې هم ده. الله تعالی فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق : ۷

ژباړه: لګښت دې کوي شتمن د طاقت له مخې او هغه څوک چې تنګه کړی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هېڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړې يې دي ده لره.

---

[1] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين، المهذب او بدائع الصنائع

[2] فتح القدير او رحمةالامة

[3] فتح القدير

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندې د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو :یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورڅخه به یې واخلي او که چا پور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې ددې نفقه پرې واجب ده

---

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.
[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پورورکړي اودانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[1]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

يعنې اوکه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودی انتظارتروختـه دپراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړي يې وي ده لره ،ژرده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختی څخه اساني.

اوهمداسې روايت لـه احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،اوامام شافعي(رح) څخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي اوکه سړی شتمن وي اوښځه دکورکارنه شي کو لی ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مريې وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوکه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دی اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[2]

۴. د غايب د ښځې نفقه

[1] الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعی اوشارح المختارڅخه.

[2] المبسوط.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شوني نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې داما‌ل دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پټی ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اودامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه شتمن وي اوځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وایي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[1]

اوکه خاوند نېستمن اونادار هم وي اوځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[2] امام مالک وایي:که خاوند غایب شو اوشتمني یې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه اوپه لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا وکه حاضر،خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اویامخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[3]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځوصورتونوڅخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[1] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج اوالمهذب للشيرازي.
[2] کتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصيةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[3] فتح القدير.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې او خاوند ځخه دیوه پرمړینه.

۴. دښځې په بدګذرانی (بې موجبه دخاوند اطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

دځینو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي اود ځینو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اویا قاضي ورته فیصله وکړي اویوله دې دواړوڅه ورته په پورکولو اجازه وکړي اودې پوروکړ،نوداپورپه خاوند صحیح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي:

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه یې خاوندته معاف کړي.

له طلاق ځخه وروسته یې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وڅخه یې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وایي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوندبې نفقې پرېښې یم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اود پورولو لپاره د قاضي یامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونو ساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونیوله اوله امام احمد څخه هم یوروایت همدادی.[1]

---

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشیرازي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شواوشتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دهغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، اوپورکول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[1]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] زادالمستنع شرف الدين موسی ابن احمد المقدسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوا يې ښځې ته د نکاح د صحیح ترون اویاد وطي په سبب ورکول واجب دي (دوطي سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهريوځانګړی امتیازدی چې ښځوته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په یهودیت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په یهودیت کې یې نه لري ،یهودیان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ښځه به یې پرېښودلی نو مهر یوداسې شعارشوچې ښیي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده ښځه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت،حدیث او اجماع ثابت دی الله(ج) فرمایي : (وَآتُوا النِّسَاء صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعني:اوحلالې دې تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستې ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده مووا خستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نوکه فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښې و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره اوسپین زر،ځمکه ،کور،جامه ،وربښم،جوار،غنم،وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب،وینه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نوداسې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح تړون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی اویادول یې په تړون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لاَّ جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

یعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظر لري.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحيح کېږي ،يودرهم دري نيم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپين زريايې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دي بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی يې ورکوي مګرسيال ته اونشته مهر کم له لسو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې له لسو روپيو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پرېکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپيو اونه شي صحيح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپين زرله دری درهمو څخه کم مهر صحيح ندی اوددينارڅلورمه برخه بايد خالصه سوچه سره وي اودرهم هم بايد سوچه سپين زروي اوکه له له دې اندازې څخه لږ وي تاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختياره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته او دلیل یې هغه حدیث دی چې جابر رضي الله عنه روایت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چاچې په مهر کې ډک ورغوی ستوان یاخرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول اکرم ص یو سړي ته یوه ښځه داوسپني ګوتې (هغه څه چې ښځه یې دزینت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ دا حدیث منو مګر دا خوزموږ له دلایلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حدیثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينیو حدیثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته او ډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا دهغې معجل مهرشوا و نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حدیثونه چې د احنافو دلایل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي(خوښ) شول نو صحیح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ایسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی او یا یې خپلو بيبيانو ته ورکړی ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه را پاڅېدله او حضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه مورد ته امر کوې مورږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړیدي.

حضرت عمرؓ ورڅخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمایي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :او که اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې او ورکړې وي تاسو له دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هېڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینا او قصد څخه واوښت.[1]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېربښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمایي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمرؓ به اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و ،مګرد ام حبیبېؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله او څلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهر کې ډېربښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي او اوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار ،ورور ،.....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[1] نیل الاوطار او فقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصیل او ازاد انسان پلوري هغه د الله(ج) دښمن دی او د الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خو دادي چې له ناوې سره د پلار کورچې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضي الله عنها ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داو بوځی) مېچن او نورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) مورته وفرمایل چې عایشې(رض) ته جهېز برابر کړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی او خاوند ته یې معافولی هم شي او هرجایزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه یې بل څوک ساقطولی شي .خوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونو دانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډیني (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمد ستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونو ورکړل شي اوکه یواځې مهر یې یادکړاو وخت یې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداوررواج ته دی اوځینی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحیح او فاسد مهر

---

[1] ابن ماجه
[2] بدایة المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدانشي او که چیرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمايي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې بېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېږی څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه څکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا څلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هیڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر

ج: چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې څکه په جامه کې خوربښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[1]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د پنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف: چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمایي:
(فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعني: بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده موترې وا خیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

ب: چې له هغې سره صحیح خلوت وکړی ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د یوځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج: چې له خاوند او ښځې څخه یو مړ شي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لړ وروسته به صحیح خلوت وپېژنو.

[1] المهذب للشیرازی

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي او ښځې ته صحیح مهر وټاکل شي اوکوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه اومهر مثل دوه سوه روپۍ وه نوسل روپۍ یې حق کېږي اوکه خاوند ورته سل روپۍ مهروټاکه اومهر مثل پنځوس ونوپنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: دمهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپیو څخه کم مهر وټاکل شي اویا یې ارزښت وټاکل شي نودامام ابوحنیفه اوصاحبانو په نزد لس روپۍ لازمېږي او دامام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ دپلار له پلوه د دوستانو مهر دی لکه خورګاني، ترورګاني، دتره لورګاني پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا ، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پېغلتوب اویا کونډتوب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د مورپه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه یې ولي دتړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي اومهر یاد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند یې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یا ولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهر یاد کړي مګر فاسد مهر وي لکه هغه څلور صورتونه چې مخکې موو ویل.

د: چې ښځه عاقله او بالغه وي او د ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي او مهر يې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکې نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي او مهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي او یا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جدا کړي اودخاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمایي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې: که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وررولو څخه او ټاکلی مو وي هغوی ته مهرنو لازم شو نیم مهر د هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

---

[1] الاشباء والنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحيح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

يعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه موددوی ته څه مهرټاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځينې وايي چې دخاوند حالت (شتمني اونيستئ)ته اعتباردی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځينې وايي چې ددواړوحالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نيم څخه به زيات نه وي او له پنځو درهموڅخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسليموي) اوکه صغيره ليونۍ ياپاګله وي نو مهر به يې ولي قبضوي.

صحيح خلوت

کله که ښځه اونارينه پداسې ځای کې سره يوځای شي چې د بل له کتلواو د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلوڅخه په امن وي اوله دوی څخه په يوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقيقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې یو د جماع قدرت ونلري او یا ښځه نفاسه او یا حایضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند یا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو د حج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق اوبېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

www.melitahrik.com 0777 400 116

الف: پېژندنه

ځینې علماء وایي چې طلاق بېلتون ته وایي اوځینې وایي چې طلاق دقید (ولکې)لرې کولو ته وایي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وایي.

دطلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شریعت مطابق) یا پرېښودل دي په ښه ډول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

یعني: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چېرې ورکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعني: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي ام الموئمنین بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر رضي الله عنه څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلار نه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمر رضي الله عنه زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوې هم دي مګرهېڅامنع کړې نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړې چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

---

[1] نسائی اوابن ماجه.

[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېرہ ښځه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا ډېر مال هم ورکړي ،اوکه خاوند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویوپر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یوپربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښی لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي ځکه د ژوندون د سفرلکه ببرۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوند په انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان باید په طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي ځکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شېپې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوځکه ببړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[1]

---

[1] حقوق المراة فی الاسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې دنکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظر هم صحيح نه ده.

د: په عام ډول دطلاق حکم

دطلاق دعام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعني: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعني ډېر ناخوښ په حلالو کې دالله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت دالله(ج) عرش خوزوی. اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هيڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۶

يعني: هيڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړې تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپورې لاس هم نه وی لګولی. مګر که دنکاح اصلي

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته ځیر شونولو مړی، وینا صحیح ښکاري او پدې ایت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق یې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو د جنت بوی پرې حرام دی.[1]

الف : د طلاق حکم د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې د ښځې او خاوند مشرانً حکمینً د انظریه ورکړي چې نور د دوی د یوځای ژوندون ناممکن دی یا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره) وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،اونور او خاوند یې له اړیاسلو څخه عاجز شي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي اونور صبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق: چې د طلاق لپاره کوم پیاوړی لامل نه وي او ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي او صبر یې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هیڅ شرعي سبب نه وي مثلا :د بلې ښځې ښکلا یې خوښه شي او داورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

یعنيً: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[1] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي:

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

او کله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب: طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی او ښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي، داځکه چې نارینه په هرکار کې فکر کوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمایي: (یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَیْکُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې مو کړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعنې: او که اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوې نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېرې ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه او اسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلې دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه څيزکې چې فديه ورکړي دا ښځه په هغه څېزسره.

خوددې برسېره ځينې شرطونه په خاوند ځينې په ښځه اوځينې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هريولنډه يادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهليت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختيارارضاولري، خودابايد په ياد ولروچې يوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه يې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَاْ آيَاتِ اللّهِ هُزُوًا) البقرة ۲۳۱.

يعنې: اومه نيسئ دالله(ج) ايتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنكاح والطلاق والرجعة).

يعنې: درې شيان دي چې رښتيا يې هم صحيح ده اوټوکه يې هم رښتيا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځېنو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې دټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړی وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سخته کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

[1] بدایه المجتهد ،المهذب اونیل االاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبرانی اونیل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نو وژني یې یا یې کوم غړي غوځوي یا یې ډېره موده بندي کوي یا یې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ او نیت یې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلاً که هغه ورته وويل چې یوه طلاقه کړه او ده دواړه طلاقې کړلې او یا هغه ورته وويل چې خپل ښځه عایشه طلاقه کړه او ده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق یې صحیح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلاً: د یوې ښځې خاوند یو ځوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کار ونه کړ او ده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحیح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، او کم عقل، ټولو طلاق صحیح ده امام ابوحنیفه په (رح) وايي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق او عذاب ترمنځه واک ورکړ پدي ترتیب چې (یادي ښځه طلاقه کړه او یا دي وژنم) نو ده په خپله خوښه طلاق غوره کړ او بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰۶

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير .

[۲] فتح القدير،شرح الهدايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفیان اوځینې مالکیان وايي چې طلاق یې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي اوپه دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[۱]

امام مالک(رح) امام شا فعي اوداحنافو یوه ډله وايي چې هرڅوک په خطایې سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غیراختیاري دطلاق لفظ استعمال کړي) ښځې ته طلاق استعمال کړي نوطلاق یې نه صحیح کېږي.[۲]

www.melitahrik.com 0777 400 116

---

[۱] بدایه المجتهد نیل الاوطار
[۲] فتح القدیر اوالمهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې دا ښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبیلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح تړون دقید په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داځو شرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېږده نوطلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده ياحکمي نسبت لکه که داکار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي اوکه ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه اووېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت اودوداود ستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې داطلاق واقع کېږي اودطلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمواوناملعلومو مسائلوکې اعتبار دی اوپدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي اودود او دستورهم دطلاق لپاره نه وي تاکلی خودطلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلارکره لاړه شه، ورځې دې وشمېره نوپدې الفاظوکې علماء دنظراختلاف لري.

۱. حنفیان اوحنابله وایي که چېرې خاوند دطلاق هوډ درلود اویاهغه وخت او حالاتوپه طلاق دلالت کاوه نوطلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکیان وايي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی:

۱. طلاق په حاضر وخت کې:

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط اونېتې څخه خالي وي لکه ته طلاقه یې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲: چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه یې یادراتلونکې میاشتې په لومړۍ ورځ طلاقه یې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنیفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت یې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وایي چې: دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په یوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه یې نوداطلاق یې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،یو سړي خپلې ښځې ته وویل که چېرې ته بهرووتلې نو طلاقه یې ،عبدالله ابن عمر رضی الله عنه ورته وویل که بهرووتله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهریان وایي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دادښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویاحمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی مووورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سنی یا دسنتومطابق طلاق وايي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا *بدعی* طلاق دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(د شریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا داحامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس‌ﷺ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلوروارو امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمرﷺ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمرﷺ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړحضرت عمرﷺ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القديراونيل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا *بدعي *طلاق واقع کېږي. يوه ډله له شيعه معتزله وو ،ځينې فقها ،ابن حزم ظاهري،ابن تيميه،اوابن قيم جوزي وايي چې دا طلاق نه واقع کېږي.دليل يې هغه حديث دی چې رسول الله(ص) فرمايي : ًکل عمل ليس عليه امرنا فهورد. [۱]

يعنې: هرکاراوعمل چې زموږ له وينا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګرداحديث عام دی اودلومړۍ ډلې ددلايلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په يوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل ياېې درې ځله ياد کړي چې تاکيد يې ورڅخه غرض نه وي ،لکه ته طلاقه يې ، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې،نوڅلور واړه امامان(رح) سيدناعمر،ابن عمر،عايشه(رض)،علي رضي الله عنه اواکثره تابعين وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي ،اوحسن بصری ،عطاء طاوس،عبيدالله ابن جبير(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي اوکه کوروالی ورسره نه وي شوی نويو واقع کېږي. [۲]

---

[۱] متفق عليه.

[۲] نيل الاوطاراوحاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دریم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوڅېږي مګر دطلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅو یې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډینی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

[۱] المهذب
[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې

۱. د ښځې واک او اختيار په ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند لدې څخه وروسته يوازې د يو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر يو مړشونو بل ميراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سرې سره يې حقيقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړ شي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغری عدت پوره شي نو بينونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو يې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهديد او رسوايي ده چې څوک بېړا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي او نه به يې حقوق کموي او که داکار يې وکړ ظالم دی ،خو که دا ظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي او که ظلم يې تکرار کړ بيا دې يې ورتې مګر بندي کول يې روا نه دي او نه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده او د ګواهانو په حاضرولو کې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح او رجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي او په رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه او رضا ضرور ده او په رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي ده او په رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده او رجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدين.

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې :

۱- د ښځې واک او اختيار پر ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې لدې څخه وروسته خاوند يوازې ديو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هريو مړشو نوبل ميراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سړي سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغری عدت پوره شي نو بينونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو چې له بل چاسره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهديد اورسوايي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ، دردوونکې ووهي او نه به يې حقوق کموي او که داکارېې وکړ ظلم دی ،څوکه دا ظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصیحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورټې مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي. [1]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړۍ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصیحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوندته نصیحت وکړي اوکه دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبړه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزیر ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُواْ حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلاَحًا يُوَفِّقِ اللّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

یعني: اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقیت پيداکړي په دواړوکې.

---

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدين

www.melitahrik.com
0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه اویا یې حرام کار ته اړباسله نو ښځه دي له قاضي څخه د مېړه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهور فقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګر ددوي په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هر حال نافذه ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د بېلتون نوراړخونه

الف: د نفقې د نه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (د ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون د عیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې د عیبونو په سبب باید د خاوند او ښځې بېلتون راشي مګر اختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایا دا بېلتون د یو نفر حق دی او که دواړو، همدارازاختلاف د نظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه (رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوند ښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيداشي اوکه له واده څخه وروسته پيداشي نود احنافوپه نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيداشونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ايښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوڅخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانی له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله :

١. امام ابوحنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله ښځې وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

٢. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته ښځې غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په ښځې امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه دې راوبولي او ښته دې ورته وتاکي.

٣. حنابله وايي که د ښځې موده شپږمياشتې يا زيات وي او هيڅ عذر ونلري نو ښځې ته ښځې غوښتل روا دي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په ښځې امر کوي.

هـ: ښځې د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشو يوازې د امام مالک(رح) په نزد د ښځې حق لری او بس.

ب: د ښځې بل اړخ

د : محکمې په واسطه

و: ښځې د ايلاله لامله

www.meliharik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منښـته) دي اویـا طـلاق اړونـدول دي لـه ښـځې سره د کـوروالي پـه پرېښـودلو باندې پـه ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه) وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم او که کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

۱. قسم کـوونکی: قسـم کـوونکی د هغـه پـه نـزد هغـه خاونـد دی چـې د طلاق اهلیت ولري.

د مالکیانو په نزد دا هر مسلمان خاوند دی.

دامام شـافعي پـه نزد هغـه خاونـد چـې د وطـې ممانعـت ورتـه نـه وي کـه دا مانع د دې لخواوي او که د ښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغـه څـه چـې قسـم پـرې یـادوي : د ټولو فقهاوو پـه اتفـاق سـره قسـم پـر الله(ج) او د هغه پر صفاتو صحیح کېږي او د امام احمد په نزد له دې څخه پرتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هېڅ شي ایلا نه صحیح کېږي او د جمهورو علما وو په نزد ایلا په نذر (منخته) او اړوند طلاق صحیح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي او که کنایه

ج: د ایلاموده

د احنافو په نزد کم تر کمه څلور میاشتې ده او د نورو فقهاوو په نزد له څلورو میاشتو څخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲۶} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲۶ ۲۲۷

یعني :هغه کسانو لره چې قسمونه کوي له خپلو ښځو څخه انتظار دی څلور میاشتې خو بیا که رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی او مهربانه دی او که قصد یې وکړ د طلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی او پوه دی.

او له رجوع څخه د ټولو فقهاوو په نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چا قسم یاد کړ چې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نو شریعت د دې لپاره چې دا زیان پر ښځه او ړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده او که رجوع یې ونه کړله نو ایلا واقع کېږي. دا د دې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نو د احنافو په نزد که د څلورو میاشتو د ننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نو د قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم یې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذربه پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو میاشتوکې یې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه یې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومیاشتوکې یې دننه رجوع وکړله نوحکم یې د احنافوپه څېردی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه یې وروسته رجوع وکړله نوایلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه دامووده تېره شوله اورجوع یې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختیارورکوي چې یابښځې ته رجوع وکړي اویاطلاق ورکړي اوکه رجوع یې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. بېلتون دظهار له لامله

پېژندنه:

ظهارله ظهرنه اخستل شوی اوشاته يې وايي ظهارپه جاهلي پړګنوکې وګړوله ښځوسره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه اوورته ويل به يې : ته په مالکه زما دمورشاحرامه يې .

لکه څنګه چې ظهارد شاپه لفظ صحيح کېږي اولکه څنګه چې د مورپه يادولوصحيح کېږي دبدن د نورو برخواود نورو محارمولکه خور، ترور، اونور...په يادولوهم صحيح کېږي ظهاربه د سړي له خواوي دښځې ظهار نه صحيح کېږي اود امام احمد (رحمة الله عليه) څخه په روايت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نوپه اتفاق سره دکفارې له ورکولوڅخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی اوښځه يې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به ترهغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي اوکه کفاره يې نه ورکوله نو قاضي به يې کفاره ورکولو ته اړباسي اوکه بيايې هم د کفارې له ورکولوځني انکارکاوه نوقاضي به يې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمايي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {٢} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه لـه خپلو ښځو څخه نـه دي هغوی میندې د دوی ،نـه دي میندې ددوی مګرهغـوی چې زېږولـي يـې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا نااشنا خبرې او دروغ وايـي اويقينا الله(ج) تېربدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو څخه بيا ګرځي هغه ته چې ويلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې څخه چې يوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسو ته وعـظ (امر)کېږي او الله(ج) پـر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پيدا يې نکړ(مريی)نوپه هغه روژه نيول دي پرلپسې دوه مياشتې. مخکې لـه دې چې يـوپر بـل لاس ووهي اوهغـه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتو مسکينانو ته خواړه ورکول دي.

ح: ببلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلو ته وايي.[۱]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون لـه منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض بـه پـدل کې چې ښځه يې

[۱] حاشيه ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپۍ وپه بدل کې پرېږده اوخاونديې ومني کله چې ښځه اوخاوند يوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه يئ. نو شريعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلو په څېرتعبيرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې يا ابراء اويالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (مننه) ضروري ده اوکه ښځه يې ونه مني اوياچپه پاتې شي نودا خلع صحيح نده.

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شريعت نارينه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه يې نه خوښېږي نوهغې ته طلاق ورکړي همدا ډول يې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه يې نه خوښېږي ،ژوند يې له تاوتريخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه يې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژونديې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همدا راز کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، يوځايي ژوند يې ناممکن وي اويودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلي جنسي غريزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شبېه ىوبل ته ددښمن په ځېر په کمی‌ن کې ناست وي نو په داسې حالت کې يو له بل څخه جدايي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول څرنګه چې خلع دطلاق يو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرايط انسان دې ته اړباسي نو بيا روا ده الله(ج) فرمايي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة : ۲۲۹

يعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څيز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټينګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو رواياتو کې راغلي دي چې جميله بنت سهيل[1]

دثابت بن قيس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وويل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند يې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمايل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[2]

---

[1] په ځينو رواياتو کې دثابت بن قيس بن شماس دښځې نوم جميله بنت سهل اوځينو کی حبيبه بنت سهل اوپه ځينو کې جميله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وويل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته رواندہ چې بيا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ايسارولای شي اونه څه اختيار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووايي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وينا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[۱] حاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعی بدل کېدلی هم شي او څه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي او له مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او د خلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحېح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې او ښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،ويني او.....صحېح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد موو ي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعنې: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړی وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ښځې مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورڅنې واخلي چې ورکړی يې وي اولدښه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو او ډېر هم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زيات مه ورکوه خو باغچه يې ورکړه.[1]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بخاري، نسايي، ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته یې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند او ښځه یې یو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنیفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه یې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت یې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجیت اونکاح پورې اړه نلري لکه یو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق یوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ یې مهرتاکلی وچې شل یې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه یې کړله اوبیا یې په نکاح کړله بیا یې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله یې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغیرې غیر ممیزې خلع نه صحبح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممیزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

www.melirahlik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحیح او بائن طلاق واقع شو پدې شرط چې د هغې د خلعې عوض د هغې د پاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال که له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو. . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې ونو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

د نکاح د تړون د قید له منځه تلل دي د داسې یو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..داسبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه د تړون په وخت کې د نکاح د صحت له شرطونو څخه د یو کموالی مثلا: ښځه د خاوند محرمه وي او یا د بل چادطلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او یا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته د نکاح فسخ وغواړي او یا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهرېې له امثالو څخه کم وي او ولي د نکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یابالغه ښځه د ولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او یا به دا سبب د نکاح له تړون څخه وروسته راپیداشي یعنې د نکاح تړون به صحیح وي خو وروسته به داسې یو علت راپیداشي چې د نکاح د قید د له

[1] زاد المستنفع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه وړلو لامل وګرځي لکه دخاوند او ښځې څخه (العیاذبالله) دیومرتدوالي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې داسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام اوبل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خوهغه انکاروکړي. یاخاونداویاښځه دبل له اصولویافروعوسره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونوکې نکاح له منځه ځي نوښځې اوخاوندته پکاردي چې خپله ببل شي اوکه جدا نه شول نوهر څوک چې پرې خبرشول نوقضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جداکړي که څه هم په زور وي.

ب: د فسخې اوطلاق توپیر

۱. طلاق به دنکاح تړون یاسمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه اویابه یې د عدت له تېرولوڅخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګرفسخ دنکاح تړون سمدستي له منځه وړي.

۲. دطلاق شمېر په سرې حسابېږي ، یعنې که یوطلاق یې ورکړنودوه نور هم واک کې لري اوکه دوه یې ورکړل یوطلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل اوازادمېړه درې طلاقه اختیارکې لري خوفسخ دطلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه دمهر دکموالي له لامله وي) او بیایې په نکاح کړله نوخاوندد درې طلاقونو واکمن دی.

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبیراوکتنې ته اړتیاوي لکه فسخه دخاوندد کم سیالۍ په سبب یادمهرله مثل څخه دکمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادا چې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلو داختیار په صورت کې نوداتول سوچ کتنې اوفکر کولو ته اړه لري نو په قاضي پورې اړوند شوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوند محرمه وخپڅي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوند دبل له اصولویافروعو سره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پوری اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د : بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخپڅي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي او قاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي او قاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقذف حد پرې تطبیق کړي نو بیاهم د احنافو په نزد یو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

اوکله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅوچې لده څخه عدت تېر کړي اوبل چاسره نکاح وکړي اوهغه مړشي اویایې طلاقه کړي اوله دوهم مېړه څخه عدت هم تېرکړي نو بیا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خوهغه بېلتون چې دنکاح ولکه (قید) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي اوبیاورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي یو فسخه اوبل طلاق اودواړه تشرېح شول.

څومسئلې

۱. دیوسړي څوښځې وي یوې ته یې وویل چې ته پرماپرڅلورکاڼو طلاقه یې هغې ورته ویل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وویل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هېڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې دیوکس یوه خپله ښځه اوبله پردۍ ښځه ولاړه وي اوورته یې وویل چې یوه له تاسو څخه طلاقه یې نو خپله ښځه یې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې یوې ښځې کې حلالوالی اوحراموالی دواړه ګډشي نو حرمت غالب دی اوفکر اوسوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا یوکس څو وینځې لري اویوه یې ورڅخه ازاده کړله خو بیا یې هېره کړله چې کومه یوه یې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ایا ما به کومه ازاده کړې وي.؟اوله فکر کولو وروسته ترې یوه وټاکي ،په دې

---

[۱] فتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې رواندی تر څوچې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دېوې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې یقینې نشي.

۶. دیوکس څوښځې وې په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوېوه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلوڅخه وړاندې ورته دیوې وطې هم رونده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وې اونېکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او دډنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغونډتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمایي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعني: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3].

---

[1] الاشباه والنظائر ۱شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

www.meliahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[1]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یو پسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه او وړولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وایي او په اصطلاح کې د ښځې او خاوند لـه بېلتـون څخـه وروسـته دنکـاح د پـاتې اثارولـه منځـه وړلـو لپـاره د شریعت له پلوه د انتظارتاکل شوې موده ده .کـه دا جدایي د مـرګ پـه سبب وي که د طلاق او که دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي او کله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱ . کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي اوبیا دهغـې لـه خـور یـاترور ،خالـه یـا وربېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عـدت پـوره نشـي له دی سره واده نشي کولای.

۲ . که کوم خاوند ښځه بېلـه کـړي اودرې نـورې ولـرې نـو ترڅـو چـې د جـدا شوې ښځې عـدت پـوره شـوی نـه وي لـه بلـې سـره نکـاح روا نـده.کـه چېـرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو دټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته ځلورمه ښځه روانده اوکه په بائن طلاق يې بېله کړې وي نو دځينو صحابه و ،احنافو او امام احمد (رح) په نزد ځلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصيله ښځه بېله کړي اوبيا له وينځې سره واده کول غواړي نو داحنافو په نزد تر څو چې داصيلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وينځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار)پر ښځو

عدت پر ځلورښځوفرض دی

۱. چې له صحيح تړون څخه وروسته يې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة۲۳۴.

يعني:اوکوم کسان چې مړه شي لتاسې څنې اوپرېږدي خپلې ښځې نوپکارده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه ځلورمياشتې اولس ورځې .

دې انتظارته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ويلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اود دوی د نکاح تړون غېر صحيح وي لکه فاسده نکاح مګرکوروالی يې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکې په غرض به عدت تېروي اوپر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

[1] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.
[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه يې ببله کړي او حقيقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحيح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه يې طلاقه کړي او يا نکاح فسخه کړي مګر چې حقيقي يا حکمي کوروالی (لکه صحيح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي اودنکاح تړون يې هم صحيح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه يې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحيح وي خو حقيقي يا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

يعنې: ای هغه کسانو چې ايمان يې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بيا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه يې له حقيقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحيح نه وي که څه هم صحيح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بداية المجتهد او المغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یادخاوند دمېړنې له لامله وي او یابه له کوم لامله یابه ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویابه نه وي یابه پرې حیض راځي اوی‌ابه نه راځي نوددې ټکوپه نظرکې نیولوسره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلورصفته پیداشي نودهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویایې عمرد حیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نودا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دی حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودا یې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یاغسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویابه دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمايي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووايي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دا درې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوند مړینه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی او همداراز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دبېلتون لامل دخاوند مرګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحیح وي او د داسې ښځو دعدت دمیاشتو شمېر څلورمیاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسوځنې او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلورمیاشتې اولس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نودهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څوشپې) اویا ډېره موده کې (لکه څومیاشتې) وزېږوي ، نوکله یې چې حمل وزېږاوه ، نودهغې عدت بشپړشو ، که بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي ، که دطلاق ، که دفسخې اوکه دنکاح تړون صحیح وي اوکه نه الله(ج) فرمایي : (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه لړه تږه یالړه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو داحنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (ناامیدۍ) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړې او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا داوینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړشو او دا لا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي و نو د عدت تېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبار نشته دی ،او عدت به یې دمېړه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي او څلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوځېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېړه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نو عدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح او پیل کېږي ،کله یې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې یې مېړه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وایي.نو امام ابویوسف(رح) وایي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبیایې دویم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي،که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی اوکه چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالې یې ورسره کړې وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې یې له کوروالې څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابویوسف اومام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهریې هم حق دی اوامام محمد(رح) وایي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی څخه مخکې طلاق دی اودا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ اونیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل دمېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي اوکه فاسده.

ب:که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو دعدت وخت دمېړه اوښځې له جدايي څخه سمدستي وروسته پیل کېږي اوکه نکاح فاسده وی اویاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو دعدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل دښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري. ،مثلاً:که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي اوهغه خبره نه وي اودعدت موده يې تېره شوله.نوله خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی ،هودهغې ښځې چې مېړه يې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت دمودې په اوږدوکې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې دخاوند مينه اوپام ځان ته را واړوي اوپه زړه راښکون کې يې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به دخاوند په کورکې تېروي الله(ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ)الطلاق :۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه او نه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نو دا به هم ورسره ځي، مګر د څه عذر له کبله لکه د کور ورانېدل یا چې د لوېدلو خطره یې وي یا له همسایه ګانو څخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي او که بې له عذره له مېړه سره نه اوسېد له نو دا بد ګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[۱]

او که خاوند یې وفات شي او یا د بائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي، خوشبویې به نه لګوي، ګانه به نه اچوي. د وربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګر د څه عذر له کبله او نه به ویښته غوړوي، او د مېړه په مرګ به د خفګان اظهار کوي او که چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو د مېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې دا حق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲. چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه د خاوند له پلار یا زوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

[۱] درالمختار او حاشیه ابن عابدین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحیح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱. ټولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحیح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیداشي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانواوجادوګرانوله ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د امام ابو حنيفه (رح) او د هغه د ملګرو په نزد يې په دې صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دې خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې او خفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشې اوورځې یې سره خوړې او په مینه تېرې کړې وې ، دژوند خواږه او ترخه یې څکلي وو ځکه خویې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوی وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون دراپوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه بېله شوېده اولادیې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې بېله کړې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیدا شوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې داتولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمایي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړپس په تحقیق سره ظلم يې وکړ.په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پیداکړي.

اوبیا د الله(ج) دې قول ته ځیرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابوڅخه په یو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې دنسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوندااقرار اوبیناتو ته اړتیاشته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړيقين سره داپرېکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جايزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بايديوازې په خپل خاوندا کتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هيله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور ورانديې شي اواصل دادی چې وګړي دا سلام پر احکامو اودشريعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم اواحتمالاتوته اهميت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نيولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشريعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشريعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماووپه اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له يوبل سره هېڅ نه ويوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه يې په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکيل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اويوځای والي هېڅ نه و شوی اوبيا ښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نوایاداکوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې داماشوم دي خاوندته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بسترې ته دی.[۱]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتېږي.[۲]

مګرپه موجوده عصرکې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماووپه اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

[۱] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدین ،
[۲] المهذب

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده دېرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا ځلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږی اوکه لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاوبرابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خوکله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نو نسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې علماء دنظر اختلاف لری :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دڅرخې دستني دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطني.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیواوسونډوڅخه تارونه ، سنۍ اومزي اوبدل یولرګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه وو په څرخه کې ورکاوه دلته مراد همداننډلرګی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه دېروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهور فقهاوو (امام شافعي، امام مالک ، امام احمد (رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس(رح) روایت دی چې :زموږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې ځېتې په دولسو کالوکې حامله شوله هره ځېته په څلوروکالوکې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکوعملاً پخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزیږېدلووروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچني وزیږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کېږی مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزیږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکارصحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتیږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

---

[1] دارالقطنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دليل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وينځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته اوستا مال دواړه ستادپلاريې.

اوياله ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحيح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکورروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتیږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي.

دنسب ثبوت په اقرار او نښوسره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کیږي.

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کیږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چیرې ممیز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصدیق اهل نه وي لکه غیر ممیزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې یې مېره داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصدیق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې یې داښځه دروغجنه کړله خودایې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دایې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووایې زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره یې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووایي زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده یا د دې سرچپه یاد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دیوې ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې یې له ښځې سره مرسته کړې وي کفایت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلایلواونوروننبو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي علیه ژوندی وي نو دا دعوه اورېدلی شي مثلاً: یو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی یاچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېره هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحېح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لې وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي، دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازې نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث ځکه چې د مدعي اصل مقصد د حق غوښتل دي او د نسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې د ښځې او خاوند اختلاف ونودا اختلاف به یاد نکاح د شتوالي په صورت کې وي او یا به له بېلتون څخه وروسته وي نو که چېرې د نکاح دوجود په صورت کې وي او خاوند دا منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګر ځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دا نه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی او یا یې دا منله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده او یا ددې سرچپه او یا هغه ژوندی واودې مړ دی نو ښځه دا ثابتولی شي او دلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې دا جګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعنې د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېد نو که دا حمل ښکاره و او که ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دا امام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي او ګواهانوته اړتیا نشته ده او امام ابویوسف او امام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي او ځوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې ځوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زید بن حارث رضي الله عنه ته زوی ویلې واوکله چې زید خپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکو په عقیده اوذهن کې ځاې نیولې وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نوددې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله.اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت ځخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داځنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله- ،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځای اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وایي حق اودی ښیي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

يعنې : نو هر کله چې پوره کړ زيد له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، موږ هغه تا لره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

يعنې ندی محمد(ص) پلا ر د هېڅ يوتن له سړيو ستاسې مګر رسول دالله(ج) اومهر دانبيا وودی.)

همداسې يو جاهليت زموږ په ټولنه کې هم وجودلري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکيل وټاکي نو بيا دې وکيل ته(نکاح پلار)ويلی شي چې بيا دخپل سکه پلار حيثيت لري ،خپل وي اوکه پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه يې ورسره وي اوهېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځينې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکيل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري اودډېرو هغه حقوقو څخه يې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور يې پرې لري.

داکار په اسلام کې کوم ځای نلري اوپه وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي اوترڅو يې چې شرعي محرم نه وي په وکالت يې محرم کېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او . . .هر څه ناروادي اودوی يو بل ته له لومړي مېړه څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا یا پایښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو د فقر، نیستی، او لوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دا یې حرام سخته او لویه ګناه وګڼله. ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيرًا)الاسرا : ۳۱.

یعنې: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو بېشکه د دوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء: ۳۳.

یعنې: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

یعنې: په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهی (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

یعنې او همدا سې - چې دوی ته دی - ښایسته کړل شوی دی ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:اې پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسو سره پدې خبرچې شريک به نه پيداکوي له الله(ج)سره هېڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيداکړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت مونږ ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومې چېغې جوړې کړې دي، دا د نفقې یاخوراکي موادودکمښت له کبله نه (که څه هم په دې خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلوښکېلاکواهدافودتحقیق لپاره دې غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادودکمښت له وېرې دا کار وای نو- دااحصایې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نوپه مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولې یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱)کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کې جنرال فرانکویودهغان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او۲۱بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسې حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاکني؟.

اسرائیل له هرڅه ډېردخپلووګړیود ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي نړۍ کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دي.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماوو په کې ګډون کړی واودزېږد بدلودمخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،تولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اودايې د ښکېلاک چال ،فريب دسيسه اودمسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ وېره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې کام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

---

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځېنه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وایي چې حیض په لغت کې وتلی وینې ته وایي او په بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وایي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي او پیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې دحیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې او سالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض ندی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحردلمرختلو په و خت کې په ښځه وینه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نودا حیض ندی.

د حیض په موده کې دښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونیوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حایضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې او کاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګې اوناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ ورورځله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو اوغوږونو ته تړونه نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي اوناپامئ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوندمطلق واک یې دخاوندپه لاس کې وو.[1]

مګر اسلام دانـاوړه دودونـه یـومخیزه لـه منځـه ویـوړل اودهغـې بـا یللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالې څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل اویا څېدل رواکړل.پخپلـه رسول الله(ص) به دخپلو بیبیانو سره پـه حیض کې ویده کېده ،دپرتوګ لـه پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله اوعلان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې وموویل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمايي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).[3]

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

[1] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \دکتورمصطفی الشکعه نقل له : **(the spirit of islam)**

[2] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة

[3] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی وینې هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ او شنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلو څخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روا ندي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځو څخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روا ندی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

---

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې او ورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېر ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

---

[۱] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دين په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددين د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارينه وی اوکه ښځينه يوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دين هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوند کې ورته اړتيا پيښېږي ياد اوزده کړي کوم ايتونه اواحاديث چې د علم په فرضيت دلالت کوي ټول ددې خبرې دليل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم ديني حکم نه پوهېږي اوبيا هم پرې ځان نه پوهوي يا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی . الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

يعنې :د پوهې له خاوندانونه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهېږئ .

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د ديني مسايلو زده کړه پر هر نارينه اوښځينه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم اوننګ ونه کړي ىعنې دديني مسئلو په زده کړه کې شرم اوعارهېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته دفقهي او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شویدي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یاد داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا د دې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حیا وو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او دد یني مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دیندار ه خویندې، میندې او ورونه همدې غلط احساس له دین نه پردې کړیدي او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خوزموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړي ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدودل غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډیر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،... دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان او تسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغو مسایلو او روایاتو څونمونې دلته راپادې کړو چې په اصطلاح کې د شرم او حیا مسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي او عمل پرې وکړي.

صحابه وو او حتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نو پرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت او ډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی او نه یې په کې تنګ کړیدی او ددې مسایلو له بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلو ښودلو په هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي او هم نور مسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي او که خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روایت کې شرم محسوس کړی وای نو نن به موږ ددې مسایلو له احکامو څخه څه خبرېدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې او ځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله او عرض یې وکړه چې: (یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هوکله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یوتشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نومابه ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږ کې نیولو روژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د ټوټې د څنډې په څېرشی دی (تناسلي اله یې دټوټې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: (هغه ستا عسل وڅکي او ته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي او ته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وایي چې ددې ښځې نوم تمیمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت میمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جریان حکایت کوي اوداحدیث امام زیلعي اوټولوصحابه وو روایت کړیدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روایت کوي چې: (ان النبی(ص) کان یطوف علی نسائه).

یعنې: رسول الله(ص) به په یوه شپه کې پر ټولوبېبیانوګرځېده (له ټولوسره به یې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وایي چې بیا به یې له دې ټولونه یوغسل کاوه.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسریې زما دسینې اوغاړې ترمنځ ایښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکاڼې) به یې زمادخولې له لاړوسره یوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لایستحی من الحق ....).

یعنې: الله(ج) له حق ویلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق..سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدین احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دین په زده کړه کې شرم او حیا په کارنده د (باب مالایستحی من الحق لتفقه فی الدین) تر عنوان لاندې مستقل باب را نقل کړیدی او په دې باب کې یې ډېر داسې روایتونه د نمونې په ډول را نقل کړیدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حیا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روایت کړیدی.

د یوه حدیث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه یې دهغه یوه مېرمن روایت کوي چې په التقا دختانینو (د نارینه او دښځې د عورت په یوځای کېدلو او دحشفي په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وایي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) یعني ما او رسول الله(ص) همدا کار وکړ. او بیا مو غسل وکړ.

پدې حدیث کې دې مبارکې بي بي یوه لویه فقهي مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره یې پټه ساتلې وای او سترګې یې پرې پټې کړې یا یې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه دخپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بیا داسې چې د قیامت تر ورځې به زما او رسول الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اوړې اورا اوړې او هغه هم په خپله زما دخولې حکایت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرین، محدثین او ددین ائمه په دې نظر دي چې درسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي (تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دین په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .درسول الله(ص) د سیرت هغه برخه خو به چې نورو صحابه وو لیدلې یااورېدلې او دهغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خو به صحابه وو ﷺ روایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی وومګر هغه مسایل به ځنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته دبل چا پوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهې پورې اړه نیسي نورسول الله(ص) د همدې مسایلو دخورا ښه تشریح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې. په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې دناربنه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې دمخصوص غړی خرېېل) هم یادوي.[۱]

[۱] بخاری مسلم اوفتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طريقه

الف: د مطلب لنډيز

اسلام بشپړنظام ،شامل او کامل دين دی.هېڅ يې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبيقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بايد د ښووني په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزيارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسياست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سياستمداروي.

فطرت د نورو ژويو په څېر انسان هم له جنسي غرايزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طريقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپيرله نورو ژويوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وټاکله ترڅوددې عمليې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورا ښه نتيجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشريح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول يا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دين اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غير شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بيانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو او حرامو شيانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوېدي.

که د دې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو او پوستکې مشهور ډاکټر افتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نو دا راته جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره د حيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې د هغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي او د هغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيدا شوې وي او ځينو بيا له ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نو هر کله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې او شاله پلوه جماع حرامه ده؟ نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دا يډز نوم بدې او وژونکې ناروغۍ په کروړونو وګړي له ژوندون څخه لاس په سر کړل دا ټول په اسلامي تعليماتو د نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطر د کوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يو لنډه شان کتنه کوو تر څو د دنيا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء (رض) روايت کوي چې ماد عايشې (رض) ناوې جوړه کړله (ښايست او ښکلا يې ماورته برابره کړله) بيا رسول الله (ص) ته راغللم او د

---

[1] اداب\ مباشرت، يعني ميان بيوی کې درميان جنسي تعلقات کاصحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهرامراض جلد وامراض نسوان انډيا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې اوله هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل اویوجام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف اوبد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمیږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅو دهغې خجالت لیرې کړلی شي اوله یوداسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې اوخاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیداکېدلوسریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (دپیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوندپه مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې بایدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېږه طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده داعلان په خاطر دهل اودایریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېږه اودمېږه په واسطه دناوې په ګوتوکې دګوتې ورکول،دنصاراووپېښې دي ،هغوی هم په ودونوکې داسې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی اونصاراوو په دستورعمل شرعاً ښه نه اومخالفت یې لازم دی.[۲]

اوکله چې ناوې کور ته راوستل شي نو دناوې لاس اویا دتندي وېښته به نیسي او دا دعا به ووایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرهاو شرما جبلتها علیه).[۳]

یعنې :ای خدایه زه له تاځخه ددې اوددې خویونودخیرسوال کوم اوپناه دروړم تاته له شرددې ځخه اوشردناوړه خویونوددې ځخه.

اوکله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نوځان دې نه لوڅوي اونه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري ،یوشمېرعلماء وایي چې له خپلې ښځې سره یوځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

۱ بخاري،مسنداحمد ،اوسنن الکبری للامام البیهقی.

۲ اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمدناصرالدین الباني.

۳ بخاري ،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایي چې: کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تیمیه(رح) وایي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دی.

بایــد وویــل شــي چــې لــه احنــافو څخــه پرتــه نــور مذهبونــه دفرضواوواجبو ترمنځ توپیر نه کوي اوفرضوته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلو څخه یې وژغوري

.

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړې ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلورو شپو کې يوځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځيني نور علماء بيا وايي چې کوروالی دښځې اومېړه حال ته په کتلو او د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولو سره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول اوغوره بللی دی.

ځيني خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اوميني مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملوپه ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولوعوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي ﷺ فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزي ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمرپه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سر په جایزه او سپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع او پوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل او خوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.او هرخوند اومزه ورڅخه واخلي،خو چې دنکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پایښت او ډېرښت دی ،او دا مقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې دجماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

یعنې :ستاسو ښځې ستاسود کروندې ځای دی ،نوراځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشو به په مکه کې له ښځو څخه په هر رنګ خوند اخست اوکله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو اویهودیانو دا کار یوائې په اړخ باندې کاوه اودمدینې عام اوسېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وونو یومهاجرله یوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ اوله هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و يې ويل چې :موږ يې يوازې په اړخ باندې کووته يې هم کوه اويا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غټه شوله تر دې چې دا پورتنی ايت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسيرکې وفرمايل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روايت دی چې يوځل حضرت عمرؓ له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال يې ورته بيان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ايت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نيول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهايت سکون اواطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پياوړې کوي.

[1] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتین وایي بیا به لکه څنګه چې ابن عباسرضي الله عنه روایت کوي دا دعا وایي: [بسم الله اللهم جنبنا الشیطان وجنب الشیاطین ما رزقتنا]. [1]

یعني: په نامه دخدای ای خدایه په امن مو وساته له شیطان څخه او په امن کې وساته له شیطان څخه هغه څه چې ته یې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وایي: [اللهم لاتجعل للشیطن فیما رزقتنی نصیبا]

یعني: ای خدایه مه ګرځوې شیطان لره په هغه څه کې چې ته یې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وایي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي. [2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو یوځای انزال په خوند کې ډېرښت راولي اوکه دا کار یې (انزال یې ژر)وکړنو په ښځه به یې سخته تمامه شي. [3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زینت او ارایش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتیا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمین حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احیاء العلوم امام غزالي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به یې ژر راوپارېږي او په فرج کې یوځه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتیا په وخت کې کوروالی روغتیا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو یا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبویي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. لـــه هرنګـــه بـــد بـــویې څخـــه بـــه ځـــان ساتي،تمباکو، سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستې وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتیاوې پیداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې ډېر وخت د منيو څاڅکې په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دا مني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړ نو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل دبخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبو يې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

---

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي ،دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسیله ده ،حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراو ثواب دی ،یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم پکې وي ؟هغه ځواب ورکړچې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته ؟هغه ځواب ورکړ،هو شته دی،هغه (ص) ورته و فرمایل(همداسې که په حلالو لاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز ر سول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړکړ(د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ)او دلمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړاو خطبه یې واورېدله ،مسجد ته پلی لاړ شي ،امام ته نژدې شي ،خطبه واوري،لغوه بېهوده اوبې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي:هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب اوبې ګټې دی مګر . . . او له ښځو سره لوبې.

---

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی اومستي ډېراجراوثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځوسره لوبې اوله دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېرثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض اونفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض اونفاس مو مخکې صفحوکې وپېژندل پدې دواړو ناروغيوکې له ښځوسره کوروالی حرام دی،اوکه څوک يې حلال ګڼي کافر دی اوله کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځوکې له ښځوڅخه په لېريوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې:په څنګ شئ له ښځوڅخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتى حائضاًاوامراة في دبرهااو كاهنافتصدقه بمايقول فقد كفربمانزل على محمد).

يعنې: چاچې له حايضې ښځې اويا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اويا کاهن ته ورغی اودهغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافرشوپه هغه څه چې نازل شوي پر محمد(ص) .

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

.او سني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُواْ النِّسَاء فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱ . یعنې: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځو په دماغواغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیداکړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وایي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[1]

۲. له ښځو سره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[1] ابوداود ،ترمذي،نسایي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅ له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي.الله(ج) فرمایي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسو ښځې ستاسو دکروندې ځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پایښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمایي: من اتی حائضا او امراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې : : چاچې له حایضې ښځې اویا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اویا کاهن ته ورغی اودهغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص) .

همدا راز فرمایي:ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

یعنې: الله(ج) دحق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضي الله عنه څخه یواوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وایي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمایي:لاینظرالله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود ،نسایی ،ترمذی، بیهقی اومشکوة.
[2] نسایي.
[3] ترمذی اونسایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ــ د رحمت په سترګه ــ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لوري.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[1]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا ،چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي .

همدا رازفرمایي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[2]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وایي چې : ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[3]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکي د زنا حدنه تطبیقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[4]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې یې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړیدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم یې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندواری اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[1] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[2] ابوداوداومسنداحمد.

[3] احیاءالعلوم امام غزالی.

[4] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل اوتې ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کارچې دامت ګټه به یې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تې رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مورسره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقیه ابولیث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکیمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه دښکلوښځولیدل ،فحش ،خبرې،دلوخوښځولیدل او . . .) بلکې په رښتیاسره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط اوخوښۍ سبب دی.

دکوروالي اندازه هرچاته تربل توپیر لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي(رح) وايي چې: دعادي خلکو(چې دجسم روغتیايي حالت یې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځوکې یوځل کوروالي مناسب دی اوکه ښځه خوښه وي ډېرښت هم پروانلري اود کمزورولپاره په یوه اونۍ یا دوه اونیوکې حتی په درې اونیوکې یوځل کوروالي مناسب دی اوپه کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته داکار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زیان رسوي. دماغ کمزوري کوي،د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. اوځوانانو اوهغه چاته چې صحت یې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتیا ته زیان رسوي ،شهوت ویده کوي اوتېتوي یې کورنی نظام یې خرابوي ځکه چې ښځه هم میل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم یې کوئ که ډېراوهر وخت کې یې کولای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري يادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارينه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل له خپلو بی‌بیانو سره لوبې کولې دهغوی نازاونخرې به يې منلې اوويل به يې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهوه اولعب اوبېهوده دي مګر . . اوله ښځوسره لوبې او مستي.

حضرت عايشه(رض) فرمايي چې: (يوې ډلې ښځوژمنه وکړله چې دخپلو مېړونو رازونه اوحالات به يوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکايت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کموالی ،اودا چې مېړه يې ورسره لوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېراجرلري.رسول الله(ص) به حتی دحيض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به يې چې له خپلې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغې په تناسلي عضوه به يې ټوټه واچوله بيا به يې چې څه غوښتل هغه به يې کول.[1]

---

[1] ابوداود اوبيهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بیا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به یې پر هغه ځای کېښودله چې ما به اېښې وه او څکل به یې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې یې په غېږ کې نیولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عملیو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تیونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شیدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنیوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ ټولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منل یې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د پراو نارینه ته هم خوند ورکوي او دا د مینې او محبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دا نهایت نژدې والی دی او کله چې مینه تر دې هم زیاته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بیا د روح نژدیوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نور هم د ډېر نزدیکت غوښتنه وکړي نو بیا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نوپه همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولې نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم دا خبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتی احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي

.

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستاسوله خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې دخپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما اورسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او د کوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی

.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېرو کتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او څومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

---

[۱] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پيدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي او له خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یو ځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کار کول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یو ځل مو کوروالی وکړ او بیا مو دا کار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمایي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او د دې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وایي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یو ځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمایي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي او هغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او او به چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود او نسائي
[۴] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعريفونه کړيدي مګرجامع او غوره تعريف يې د ابن رشد او د محمد علي صابوني عبدالله بن محمود بن مودود او محمد امين مشهورپه ابن عابدين ګڼ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف : هره وطې چې د سيي نکاح يا د نکاح د شبهې په اثر يا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمد علي صابوني او نورو ګڼ تعريف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره د نکاح څه شبهه و نلري.[2]

[1] بداية المجتهد.

[2] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البيان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعریف: د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعریف پر اساس وطې په دبر کې او یا له نورو حیواناتو سره په زنا کې نه حسابېږي ځکه چې د سلیم طبیعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعریف: حنابله وايي چې زنا په قبل یا دبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که د ستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردې ښځې یا نارینه ووته یې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځایه ګرځېدل یې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنیتي تدابیر او مخنیوی دی چې اصلي ناروغتیا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لویه او بې شرمه ګناه کې چې هېڅوک یې له ضرر څخه خلاصېدلی نشي، ونه لوېږي نو ټولې هغه لارې یې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ یقینا چې دا بې حیايي او بده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوبېخي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکي وسایلو ته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولوېږئ.

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا یات فی الشریعة الاسلامیه دکتور محمد رشدی محمد اسماعیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنا د کبیره لویو ګناهونو له جملې څخه ده له شرک او قتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۲۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۲۸-- ۹۲

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي او څوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به د قیامت په ورځ ورکړل شي او پروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود ﷺ روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال دا چې همده پیدا کړي یې ، ما وویل بیا کومه ده ؟ هغه وویل چه اولاد دې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې د همسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ د هلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمايي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړیدی .

---

[1] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقؓ دخپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودؓ وایي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجېح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانو دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانوڅخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووایي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعنې: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.
[2] بخاري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: زنا او ټولنيز ظلمونه

زنا په لويديځ ،ختيځ او اروپا کې په عام ډول د عيب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوځوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی يې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قيده (ولکې) ازادی دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالی راوړلې.

مارکس کورنی نظام د بدبختی ننبه ګڼي د کمونيست ګوند په اساسنامه کې ليکي چې موږ د کورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو ،لينن په خپلې يوې وينا کې ويلې دي :موږ د حلالي او حرامي بچي ترمنځ توپير له منځه وړل غواړو.

فرويد له ده څخه هم وړاندې تللې دس ، ګډې ښځې د کمونېزم اصول دي . دا يېدز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په ميليونونو وګړي يې له ژوند څخه لاس په سر کړل او س جوته شويده چې دا د مارکس ، لينن ، فرويد او ... ډالی او خدمت (د زنا دازادی) نتيجه ده او د پوستکي ډېرې ناروغتياوې هم له همدې ناوړه کړني څخه راپيدا کېږي.

زنا د ښځې او خاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلو به ياراني کوي لونډان به نيسي ،نسب ګډوډوي،د پلار له لطف او شفقت څخه اولاد محروموي،انسان په اخلاقي کمزوريو اخته کوي ،لکه بې حيايې چل،دروغ ويل،بدنيتي،خودغرضي ،د خپل غوښتنو غلامي،د خيالاتو پرېشاني،په طبيعت کې د ناروا خوندونو د اخستلو عادت،بې وفايي او داسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتيجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلاردطبيعت وارث وي،اودا به د يو مصيبت اويودروند پنډپه څېرپر ټولنه باوري چې نه يې منلوته څوک تياردي اونه يې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لويول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانې له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه يې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطی: د نارینه دذکر داخلول دي دښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحیحه نکاح او له خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یوائې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر ځنې اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کیږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیاراوارادې یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمی ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد ورباندې نشته یا داسې وشوچې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.

[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمداسې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینی درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې داعتراف ترڅنګ دشاهدانو اوقرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابیې درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدموپه پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا دداسې ښځې حمل چې خاوندیې کوچنی وي اوعادتاً ورڅخه حمل نه اختستل کېږي یا د داسې سړي دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[1]

www.melitahrik.com 0777 400 116

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا)ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېری ځومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ: همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي او کوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ، ازاد ا صیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري: یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړي وي او جماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یا یې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته او نه ورته محصن ویل کیږي.

داحنافو او مالکیه وو په نزد دا چې مسلمان هم وي او که دا ټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی او د محصن حد پرې نه تطبیقیږي. خو شوافع او حنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول او زنا یې وکړله نو د محصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله (ص) یهودی سړی او یهودی ښځه هم په حد کړیدي.[1]

او د ټولو فقهاوو په اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي او که له ښځې او خاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ او بل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف د نظر دی حنفي او حنابله

[1] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة، بخاري، مسلم، ابوداود او ابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې دمحصن احکام تطبیقیږي يعني دا رجم کيږي نه، بلکې په درو به وهل کيږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،ميړه وي اوکه ميرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد ﷺ روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغي او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) دريادوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندي شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولي اوپه زوي دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس ﷺ سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګنديږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[1] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شویدی.الله(ج)فرمايي : (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې :زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هريوله دې دواړه ثخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسویقین لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانوڅخه .

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمايي: (البکربالبکرجلد ماۀ وتغريب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اويوکال تبعيد دی.

بل د ابوهريره رضي الله عنه اوزيدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روايت چې موږ وړاندې بيان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه تاکلې وه او ويې فرمايل:الرجم للثيب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تيګو ويشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکيان(رح) وايي چې: غير محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

۱ صحاح ستة مګربخاري،نيل اوطاراومسنداحمد .

۲ معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وايي چې:غیر محصن زناکاران دي له دروڅخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریرهﷺ او زید بن خالد جهنيﷺ روایت اوبل د عباده بن صامتﷺ روایت دی چې رسول اللهﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبيلا ،البکربالبکرجلدمأة وتغریب عام والثيب بالثيب جلد مأة والرجم).[1]

یعنې :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وکړځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویوکال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړې لپاره سل درې اوپه تیږ ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب ویني نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروریې نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نور کې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوې خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تيګو ويشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو رواياتو ثابته ده اوپرته له څينوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنى........والثيب بالثيب جلدماة والرجم). [۱]

يعني: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړى او واده والا ښځه سل درې اوپه تيګو ويشتل دي.

رسول الله(ص) غامديه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحديثوټولوکتابونو رانقل کړيده. [۲]

رسول الله(ص) يهودي زنا کاران هم په تيګو وويشتل. [۳]

د ابوهريره‌رضي الله عنه اوزيد بن خالد جهنى‌رضي الله عنه په روايت کې وويل شول چې رسول الله(ص) انس‌رضي الله عنه ته وويل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم يې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشيخ والشيخة اذا زنيافارجموهما البتة نکالا من الله. [۴]

يعني:ً واده والا سړى او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خو اڅخه.

---

[۱] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونيل الاوطار.
[۲] مسلم ابوداود ،ترمذى.،اونسايي.
[۳] متفق عليه
[۴] متفق عليه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسـول الله(ص) فرمـايي:لايحـل دم امـرء مسـلم الاباحـدى الـثلاث الثيـب زانی.[۱]

يعني: نده روا وينه توی‌ول دهیڅ مسلمان سړي مګرپـه يـود درېيوسـببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فی کتاب الله علی مـن زنـی اذا احصـن مـن الرجال والنساء اذا قامت البينة اوکان الحمل اوالاعتراف).[۲]

یعني :يقيناً رجم د الله تعـالی پـه کتـاب کې حق دی پـه هغـه چا چې زنـا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو ځخه کله چې ننبې پيداشي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشـپړه سـزا ده اولـه رجـم سـره نـوره سـزا نشـته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او پـه دوهمـه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهـاء وايـي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نـه، نـوې وي اونـه زړه چې يـا ډېـردرد وکړي يا بېخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي تولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

[۱] متفق عليه.
[۲] متفق عليه.
[۳] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي يې له منځه لاړنشي اوپه مخ او عورت به يې په دُره نه وهي بنځه به په ناسته په دُره وهي اوکه ځوک رجم کوي نو په برابرو تيګو به يې ولي چې نه ډېرې غټې وي اونه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکليف ډېر شي اونه داسې چې سمدستي مړشي اوخلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې ديوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړهغه هم دعبرت لپاره.

نه به يې په توري ياټوپک يا تمانچې وژني اونه په چاقويابرچې په تيرووېشتلوکې بنايي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک اوتمانچې يا. . . سمدستي ووژل شي نوهغه چانس يې له لاسه وځي چې شريعت دهغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا يې په اعتراف ثابته شوې وي يعني:که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاوقاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي اوخلکوځوتيګي وويشت اوبيا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم يې ساقطېږي اوځوک يې دوژلوحق نلري نو که داسې ځوک په ټوپک يا. . . سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

اوپه تيګو به يې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي اونه به يې تړي اوښځوته به ترنامه کنده وباسي اوجامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت يې ښکاره نشي. اوکه چېرې حامله وه نو هم په درو کې اوهم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي اوکه نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزورانداز دادی چې څوک یې په وژلو، په وهلویا دکوم غړي په پرې کولو تهدید کړي ،اوکه څوک چاپه وهلو وېرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلویادکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شوچې هرومرو به زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح)په نزد په حدکېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایي هم مجبورکړي نوبیاهم حد پرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]
اوپه یو روایت کې له حنابله ووځخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وېرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خویې کفرنه دی منلی اونه یې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ایمان اوعقیده کې ناچاري، مجبورتیا او زورتر نظر لاندې نیول شوی نوپه زنا کې خو په طریقه اولی ترنظرلاندی نیول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنیفه(رح) ته منسوب قول وایي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې یوه ښکلې پېغله چې هرډول ښایست،زینت اوښکلا یې برابره وي اولوڅه دیوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوایا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به یې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نیول

ځینې فقهاوایي چې: یوهم نه وژل کېږي دلیل یې دسعدبن عباده هغه حدیث دی چې بخاري روایت کړیدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتریخوالی پیدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه یې وژني بیا به وایي چې زنایې کوله ،یابه یې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به یې کورته ننباسي وبه یې وژني او وایي به چې زما له ښځې سره یې زنا کوله.

ځینې صحابه وایي:که هغه یې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتینولي ثابته شي لکه دربښتوني ډاکټرنظر،یا پر زنا دمقتول بدشهرت یادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.
[2] فقه السنة

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وایي: که ګواهان یې راوستل چې په زنایې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفيع.

۲. جامع البيان عن تأويل ای القران: محمدابن جريرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزيل وعيون الأقاويل:ابي القاسم محمدبن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسيرالقرآن العظيم (ابن کثير) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعيل بن کثير.

۶. روائع البيان فی تفسيرايات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحيح بخاري:.ابي عبدالله محمدابن اسماعيل ابن ابراهيم البخاري.

۸. صحيح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سليمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عيسی محمدابن عيسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن يزيدالقزويني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعيب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند:امام احمدبن حنبل.

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۶. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. رد المحتار علی الدر المختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.
۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.
۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.
۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحى لكهنوي.
۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.
۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.
۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمى.
۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.
۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.
۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.
۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.
۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.
۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.
۴۶. الميزان:امام شعراني.
۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.
۴۸. الخرشي على مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدایه المجتهد ونهایة ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الکبیرعلی متن المقنع:شمس الدین ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. کشاف القناع علي متن لاقناع:شیخ منصورابن یونس ابن ادریس.

۵۳. غایة المنتهی :شیخ مرعي بن الکرمي الحنبلي.

۵۴. زادالمعادفی هدی خیرالعباد :محمد ابن ابي بکرابن قیم الجوزي.

۵۵. فتاوی ابن تیمیه :امام ابن تیمیه.

۵۶. احیاءعلوم الدین:امام ابی حامد الغزالي.

۵۷. کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة:عبد الرحمن جزیري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دکتور وهبة الزحیلي.

۵۹. فقه السنه:سید السابق.

۶۰. زادالمستنقع:شرف الدین موسی بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبدالرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزینة فی الشریعة الاسلامیة:محمد عبد العزیزعمرو.

۶۳. الانکحة الفاسده :عبد الرحمن بن عبد الرحمن شمیلة لامدل.

۶۴. النکاح والقضایاالمتعلقه به:دکتوراحمد الحصري.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية:محمد محی الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فی الشريعة الاسلاميه:دکتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. کشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. کاشف الغطاء:محمد حسين الکاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسی الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمکارم شيرازي.

۷۲. المحلی:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحکمیۀ فی السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دکتور عبداکريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بکرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داکترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمین:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سید ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحیاة الاجتماعیه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شیخ محمدناصرالدین الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبیة الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بین البیت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضیه تحدیدالنسل فی الشریعه الاسلامیه:ام کلثوم یحیی مصطفی الخطیب.

۸۹. تنظیم النسل وموقف الشریعة الاسلامیه:دکتورعبدالله ابن عبدالحسن الطریقي.

۹۰. کشف الحقایق :عبدالعزیزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library